

ПОСВЕЩЕНИЕ

Ани Безант

ПРЕДГОВОР

Няма нищо ново в тези лекции, нищо - освен древни истини, повтаряни не един път.

Но тези истини будят тъй голям и жив интерес, че макар и стари, те никога не увяхват. Макар и познати, все още има какво да се каже, което да хвърли върху тях нова светлина и прелест. Те наистина засягат интимното естество на нашето същество и носят приятен небесен лъх в нашия живот тук долу на земята.

Потънали в работите на обикновения живот, по-голяма част от хората са склонни да изгубят „нещата, които принадлежат на техния вътрешен свят". Така всеки апел, отправен, за да „ги накара да вдигнат очи към върховете", се долавя от тези, които търсят и се стремят към един по-добър живот. Вечните истини винаги навяват мир, както видът на снежните върхове на тези, които пътуват по прашните пътища на долината.

Дано тези истини, като припомнят древните факти, отнасящи се до пътя на ученика и Учителството, подтикнат някои към усилие, а на други дадат кураж да постоянстват в това усилие. Дано те помогнат на някои да схванат възможността да последват заповедта: „Бъдете съвършени, както е съвършен вашият небесен Отец".

ОБИКНОВЕНИЯТ ЧОВЕК

Неговите първи стъпки

Има един Път, който води към това, което се нарича Посвещение, и чрез Посвещението -към усъвършенстването на човека. Това е един Път, чието съществуване е признато от всички велики религии в света и главните характерни черти на който са били описани по един и същи начин от всяка една от тях. Като изучавате учението на римо-католическата църква, вие го намирате подразделено на три части: 1) Път на Очистване; 2) Път на Просветление; и 3) Път на Съединяване с Бога. Вие го намирате и у мюсюлманите, в Суфизма -мистичното учение на Ислямизма - където той е известен под названието: Пътят, Истината и Животът. Като отивате към далечния изток, вие ще намерите този Път разделен на много отдели, които могат да бъдат наредени в едно по-широко очертание, във великата религия на Будизма. Той се подразделя по същия начин и в Индуизма, защото тези две велики религии, в които изучаването на психологията на човешкия ум и състав са играли толкова голяма роля, вие ще намерите още по-добре определени подразделения.

Пътят на Очистването е Пътят на Изпитването, по който известни определени качества трябва да бъдат развити; Пътят на Просветлението е Пътят на светостта, подразделен на четири етапа, понеже всеки един от тях е отбелязан с едно Посвещение. тези Посвещения са символизирани в Християнството с раждането, кръщаването, преобразението и страданието Христово. Пътят на Съединението води към Учителството, Освобождението и окончателното Спасение.

Всъщност, няма значение към коя религия се обръщате, нямат значение определенията, които избирате, за да изразите по-добре мисълта си, и които най-вече привличат вашето внимание – Пътят е един. Подразделенията му са все едни и същи и от незапомнени времена той е водил от обикновения живот към Божественния. В продължение на хиляди и хиляди години някои членове на човешката раса са го минавали. В бъдещите хилядолетия някои единици от нашата раса ще го преминат, до края на историята на нашата земя, до края на нашия цикъл на съществуване.

Това е Пътят, след преминаването на който, етап по етап, човекът сполучва да реализира заповедта Христова: “Бъдете съвършени, както вашият Баща е съвършен”. Това е Пътят, за който същият велик Учител казва: “Тясна е вратата и тесен е пътят, които водят към живота, малцина са, които го намират!” Зная, че по-късно, когато забравиха за съществуването на Пътя, хората заместиха тези тъй верни думи с други, които са съвсем неверни и които водят означават: тесни са вратата и пътят, които водят към небесния живот, но широк е пътят, който води към вечното проклятие. Но това е невярно тълкуване на окултното учение. Този, когото неговите ученици нарекоха Спасител на света, не е могъл никога да каже, че само някои ще бъдат спасени, а мнозина ще бъдат изгубени. Като говорим за Пътя, ние не се намираме в тези граници на екзотеричната вяра, в които се говори за небето и ада. Животът, към който този Път води поклонника, не е живота на недълготрайното блаженство на небето, но живота, за който се говори в четвъртото евангелие: “Познаването на Бога е вечен живот”. Този живот не се брои с безкрайни векове, но той подразбира една промяна в поведението на човека. Той не е ограничен от времето, защото е безкраен. Той не се мери с изгрев и залез слънце, дори и ако тези изгрявания и залезвания бяха неразделна част от един вечен живот. Но този живот, който значи тази пълна увереност, това съединение с Бога, в което времето е само едно преходно събитие в съществуването и за което единствената винаги съществуваща реалност, е животът на Духа.

И тъй, този Път, който ще изучаваме в нашите неделни лекции, давайки един кратък и непълнен преглед на значението му за човека, е краткият, но труден път, по който човек може по-бързо да се развива, отколкото по пътя на нормалната и естествена човешка еволюция. Нека си послужим с едно често употребявано сравнение: това е Пътят, по който човекът, вместо да върви по твърде дългия път, виеш се около планината, докато се качи на върха, се катери направо по стръмните ѝ склонове, без да се страхува от скали и пропасти, бездни и въртопи. По който човек върви, изпълнен с вяра, че нищо не може да спре вечния дух, че никаква пречка не може да се възпротиви на всемогъщата сила, която извира от самото Всемогъщество.

Този е пътят, който вие и аз ще се опитаме да изучим, не само по причина на интереса, който се пробужда от този тъй очарователен и тъй интересен сюжет, но по-скоро - поне за мене и надявам се, за някои от моите слушатели - като изучаване, което е предназначено да преобрази живота. Изучаване, което ще подтикне хората да се решат да следват този Път, и което ще ги запознае с него не само теоретически, но и на практика. Дано това изучаване ни помогне също да разберем нещо от онези тайни мистерии, чрез които човек успява да се запознае с Божеството, което от веки е скрито в него самия и което се стреми към усъвършенстване, та така да издигне човека над обикновената човешка маса.

Този ще бъде, прочее, планът на нашето изучаване и, за да може то да даде практични резултати, трябва да допуснем, поне за момент, съществуването на някои важни факти в природата. Не искам да кажа, че човекът, който прави първите си стъпки по Пътя, трябва да познава или да приема тези факти. Природните закони не се изменят, в зависимост от това, дали човек ги допуска или не. Тези закони си остават неизменни, независимо от това, дали хората ги признават или не. Щом е така, понеже ние сме в царството на Природата и понеже сме подчинени на нейните закони, познаването на фактите и законите не е важно, за да направим първите стъпки, които водят човека към Пътя. Достатъчно е, че фактите съществуват и че човек несъзнателно се влияе от тяхното действие във вътрешния и външния си живот. Достатъчно е, че фактите съществуват, все едно, дали човек ги знае или не!

Макар че не знаем нищо за неговото устройство, слънцето не престава да ни осветява. Огънят все пак ни изгаря, макар и да не знаем опасността, като поставяме ръцете си в пламъка. Това, което дава сигурност на човешкия живот и прогрес, е фактът, че природните закони не престават да функционират и да ни носят със себе си, независимо от това, дали ги познаваме или не. Все пак, ако ги познаваме, пред нас се открива едно голямо преимущество,

защото можем да действваме ведно с тях, което не бихме могли да сторим, ако тънем в мрак и невежество. Ако познаваме фактите, ние можем да ги използваме, което би било невъзможно, ако не подозирахме за тяхното съществуване. Да знаеш, ще рече да вървиш в светлина, вместо да ходиш пипнешком в тъмнината. Да разбираш природните закони, ще рече да постигнеш способността да ускориш еволюцията си, използвайки всички закони, които могат да усилят твоя прогрес и избягвайки тези, които могат да те спрат, или да те накарат да закъснееш.

Един от важните факти, които лежат в основата на възможността за каквото и да било усъвършенстване по Пътя, е Превъплътяването. То е основен природен закон, и ние трябва да го приемем за признат в развитието на тия лекции - защото ако започнем да го разглеждаме и разискваме, ще се отдалечим твърде много от нашия предмет. Този закон обяснява последователния прогрес на човека през дългата редица от животи, чрез много опитности в астралния и физическия свят, а също и в света, който се нарича Небе. Еволюцията само в един живот би била твърде кратка, за да може човек да се издигне от несъвършенство в съвършенство, затова нему е потребен много, много дълъг път. И човекът, който иска да направи първите си стъпки по Пътя, който е напълно готов да ги направи, трябва да има зад себе си твърде дълга еволюция, през която той се е научил да избира доброто и да отхвърля злото. През която неговата интелигентност е еволюирала и е била култивирана и неговият характер е бил укрепен така, че да може да го издигне над ниското морално състояние на дивака, и да го доведе до висотата, достигната от цивилизования човек, какъвто е той сега. Фактът, че има превъплътяване, прочее, трябва да бъде признат, защото никой от нас не би могъл да премине дългата еволюция и да достигне до божествено съвършенство, в разстояние само на един живот. Но не е необходимо нашият човек да признава Превъплътяването. Впрочем той го признава в своята духовна памет, макар физическият му мозък да не го признава. Също неговото минало, което е един факт, ще го подтиква напред, докато духът и умът стигнат до абсолютна връзка, и тогава това, което е познато на вътрешния истински човек, става конкретен факт за будното му съзнание.

Вторият важен факт, който също трябва да бъде приет, поне по принцип, е този, който може да бъде изказан с тази едничка фраза, взета от Писанието: „Каквото посее човек, това и ще пожъне“. Това е законът за причинността, законът за действие и противодействие (Карма), чрез който природата дава неизбежно на човека резултатите от неговите мисли, желания и действия.

Най-после идва и фактът, че съществува един Път, по който хората са вървели преди нас, че еволюцията може да бъде ускорена, че ние можем да знаем нейните закони, можем да усвоим нейните условия, можем да преминем нейните етапи. И че накрая на Пътя стоят Тези, които по-рано са били хора като нас, а днес са станали Пазители на света, по-стари братя на нашата раса, Учители и Пророци на миналото, и че Те се издигат в една все по-бляскава светлина в края на Пътя, там, където стои Този, който е върховният Законодател на света. Напразни щяха да бъдат нашите надежди, ако никой човек измежду нас не беше вървял по Пътя и ако никой не го бе преминавал. Но Тези, които в миналото са идвали между нас като Учители, са извършили, в едно много далечно минало, това грандиозно пилигримство. И Те, които днес почитаме като Учители, са в една постоянна връзка със света, за да могат да приемат ученици, които да ръководят по този труден Път.

Това са главните природни факти, които съществуват независимо от това, дали ги признаваме или не, и които правят възможно вървенето по Пътя. Законът за Превъплътяването, законът за Карма, Пътят, съществуването на Учителите - това са четирите истини, които аз трябва да смятам за приети. Те могат да бъдат оспорвани или поддържани - това е друг въпрос - но за целта на тия лекции ние трябва да ги приемем за признати, защото, без коя да е от тях, тези лекции биха били невъзможни.

* * *

Прочее, както трябва да прави човек, или какво той прави, ако наистина приближава влизането в Пътя? Казах, че не е необходимо той да познава, разбира или признава четирите велики истини, които току-що споменах. Най-утешителното нещо в света е, че има голям брой хора, които, макар да не познават истината за тези неща, все пак се приближават по пътя на своето развитие към входа на Пътя. Макар че в бъдеще ще съзнавате по-добре вашата еволюция, макар че днес вие не я съзнавате, обаче тя си е един факт. Впрочем тази сутрин желая да ви покажа, кои са етапите, които трябва да преминете, кои стъпки трябва да направите, за да можете, като разгледате вашия начин на живот, да отбележите сами, докъде сте стигнали, за да може всеки от вас да се научи сам да си дава сметка, дали се е ориентирал или не в посоката на Пътя. Защото мнозина са тези, които несъзнателно тръгват в тази посока, докато други са тръгнали в нея само след като са изучили и разбрали всичко, което се препоръчва. Да бъде следвана вашата еволюция съзнателно, а не несъзнателно, да станете способни да се познавате сами, да знаете докъде сте стигнали - ето каква е целта на тази първа лекция. За да могат тези от вас, които вярват в съществуването на Пътя да изучат истинския начин на живот, а тези, които се приближават несъзнателно към него, да могат, чрез едно щастливо съдействие на обстоятелствата, да преценят щастието на съдбата си.

Първата стъпка, която трябва да се направи, която е абсолютно необходима, без която е невъзможно да се приближите до Пътя, но благодарение на която посочената цел може да се достигне - може накратко да бъде резюмирана със следните думи: да се отдадете в Служба на Човечеството.

Това е първото условие, условието *sine qua non*. За егоиста е невъзможно да напредне. Само безкористният човек може да бъде уверен в напредъка си. И каквото и да е съществуването, в което човекът започва да мисли повече за общото добро, отколкото за личния си интерес, все едно дали в служба на града, общината, нацията, или за реализирането на братството между народите, всяко едно от тези действия е една стъпка напред към Пътя и приготвя човека за стъпване в него. Не може да се прави никаква разлика между различните служби, стига само да се изпълняват с безкористна цел и с постоянство. И стига те да се подтикват само от идеята да се помага и служи. Службата може да бъде чисто интелектуална, като творчеството на писателя, който се опитва да разпространи знанията, които е придобил, за да направи света по-добър и по-способен да разбира. Тя може да бъде извършена посредством изкуството, чрез което музикантът, художникът, скулпторът, архитектът си поставят за идеал да направят света по-хубав, по-приятен и животът по-правилен, да дадат на човечеството повече изящество и култура. Тя може да вземе формата на обществена дейност, когато човекът, подтикнат от съчувствието, което изпитва към бедни и страдащи, посвещава целия си живот да помага на другите, да подобри обществото там, където са необходими реформи. Да измени условията там, където те, полезни в миналото, днес са само един анахронизъм и пречат на човечеството да прогресира така, както би прогресирало, ако се намираше в по-добра обстановка, заобиколено от по-чисти и по-благородни условия. Тя може да бъде извършена в полето на политиката, която е животът на народите, както вътре, така и вън от държавата. Тя може да бъде принесена в областта на медицината, където лекарят се мъчи да постави здравето на мястото на болестта и да подобри условията за физическото тяло, за да може то да стане по-здрово и така да живее по-дълго, отколкото би живяло в друг случай. Но аз не мога да ви дам тук разнородните подразделения на Пътя на служенето. Всичко, което придава ценност на човешкия живот, е част от този Път. Избирайте каквото желаете, според способностите си и случаите. Няма значение пътят, който ще изберете, за да направите първите си стъпки към Пътя: търговия, индустрия, всичко, което може да бъде полезно на човека, производство, разпределение - всичко това влиза в броя на службите, които трябва да се вършат за човека и които отговарят на неговите нужди.

Но, ще ми кажете вие, че всички хора вършат една или друга от работите, които току-Що изброих, или други подобни занятия. Да, това е вярно, защото стъпките, които водят към

Пътя. са начертани в човешкия живот и защото всичко, което е необходимо за прогреса и еволюцията на този живот, може да бъде използвано като стъпка, насочена към Пътя. Но разликата се крие в условията на работата. Наистина, хората следват всички тези пътища и много други още. Те произвеждат, разпределят, помагат в търговията и индустрията, те са писатели, артисти, политици, социолози, обществени реформатори, лекари и какво ли още не? Но кой е техният обект, кой е двигателят, който ги подтиква към действие? Тук е разликата между човека, който следва обикновеното течение на еволюцията, прогресирайки благодарение на работата и изучаването си, и човекът, който прогресира, имайки за обект само службата, а не личния успех, също като има за обект само желанието да издигне света малко по-високо, а не само да изкарва прехраната си.

Нямам намерение да пренебрегвам или презирам тези, които се задоволяват само да следват пътя на живота със своите обикновени и текущи знания. Това също е част, и то много необходима, от общата еволюция. Как би еволюирал умът на човека, как би възпитал човек чувствата си, дори как би постигнал физическо развитие, ако не вземаше пол внимание средствата, които му предлага светът, ако не правеше усилия, за да успее? Хубаво е хората да работят за плодовете на усилията си, хубаво е да се борят, за да успеят, хубаво е да бъдат амбициозни, да гонят власт, реноме, чест и успехи. Но всичко това са играчки! - да, играчки, но играчки, посредством които децата се научават да вървят и награди, благодарение на които младежите се стремят към наука, успехи в световните борби, за постигането на които силата, енергията и бъдещите възможности се развиват. Не презирайте обикновения свят, в който хората се борят и работят, в който те извършват сума грешки, не презирайте дори и престъплението, защото всичко това са уроци, които дава училището на живота, етапи, през които всеки трябва да мине. Както в света на животните дивите борби, на които те се отдават непрестанно, развиват силата, хитростта и инстинкта за самосъхранение, така и при хората горещата борба развива мощта на волята, на ума, на чувствата, а дори и мощта на мускулите и нервите. В един произхождащ от мъдрост и безкрайна любов свят, няма ни един урок на живота, който да няма свой смисъл, и във всички тия награди, които дава светът - от повъзвишена гледна точка, може да ги наречете играчки, ако искате - във всички тия плодове от действията, от които трябва да се откажем, когато влезем във висшия живот - във всичко това е скрит Бог. Във всичко това Той е, който привлича хората и ги движи, и макар всичко да се счупва, щом се домогнете до него, макар амбицията да се превръща в пепел, щом бъде задоволена, макар богатствата да се превръщат в тежък товар, щом бъдат натрупани, макар удоволствието да се обръща в пресита, щом чашата на насладите се препълни - въпреки всичко тези развалини все пак са уроци, които, както навярно си спомняте, са прекрасно описани от християнския поет Жорж Хърбърт:

Когато Бог създал човека,
Той взел съсъд, изпълнен с всяка благодат.
„Да го излея, рекъл Бог, върху човека,
че всичките съкровища световни
да се сберат в едно".
И първо Бог излял върху човека сила,
а после - красота, чест, мъдрост и наслада...
Ала преди да се излее всичко, спрял Бог,
видял - на дъното почивката е само.
И рекъл Бог: „Ако даря човека
и с тоз елмаз, той ще почита само
даровете ми, но не и Мене.

В природата ще си почива само,
но не и в Бога на природата.

Така и двама ще изгубим.

Той нека задържи останалите дарове,
да ги владее със растящо съжаление и без покой,
и нека бъде той богат, но уморен,
че ако чрез доброто с Мене не се слее,
умора да го доведе във Моите обятия".

Тези стихове ни показват едновременно и ценността и неценността на човешкия живот - неговата ценност в това, че дава на човека средствата да развие способностите, без които никакъв прогрес не е възможен, и неговата неценност в това, че както всичко, което възбужда амбицията на хората, той се разпада на пепел и всеки път оставя празни ръцете, докато най-после те се прострат пред нозете на Бога.

В това се състои цената на обикновения живот и кандидатът за Пътя започва да разбира, че не в търсенето на удоволствията, почестите и богатството за себе си ще намери той трайна радост, но в служене на другите, в старанието си да помага на нещастните, в поучаване на незнаещите, в освобождаване на потиснатите, в облекчаване мъките на страдащите. Мнозина са днес ония между вас, които, живеейки охолно, не могат да се наслаждават на благосъстоянието си, защото тяхното сърце се измъчва пред страданията на света. Мнозина са, които се чувстват угнетени сред комфорта и лукса, който ги окръжава, от мисълта, че докато те са задоволени, други умират от глад и са смазани от тежестта на живота. О, пробуждането на обществената съвест, което започва да се чувства между нас, от чувството на дълг към обществото, на социалните отговорности, които ни предстоят, всичко това не е ли извънредно благороден знак, че еволюцията на човека прогресира и явно доказателство, че е близо идването на една нова Раса? Една нова раса, характерният белег на която ще бъде съчувствието към другите, а не безразличието, взаимопомощта, а не съперничеството. И наистина, това ще бъде правилото, което ще се наложи на външния живот на човека в близкото бъдеще. Колкото повече тези чувства се разпространяват и закрепват, толкова повече и все повече ще стават хората, които ще насочват първите си стъпки към входа на Пътя. Но полагащите усилия трябва да бъдат постоянни. Не от преходно чувство на състрадание трябва да давате от това, което ви е излишно, за някоя добра кауза или за нещастно семейство. Не просто едно подхвърляне на нещо от вашия лукс, колкото хората в нужда да могат да преживяват. Много повече се иска от вас, вие, които искате да приближите входа на Пътя. То е да пожертвате самите вас, а не само притежанията си - а тук разликата е огромна! Трябва да преживявате страданията на другите, както чувствате вашите, да изпитвате техните мъки, сякаш вашето сърце е разкъсано. Това трябва да чувствате вие като непоносимо жило, което безспирно ви подтиква към Пътя на Службата и което вие нито можете да отхвърлите, нито пък да си починете. Не липсват между вас хора, които не могат да стоят празни, това за тях не е жертва, за тях този въпрос стои на заден план. Това, което хората смятат за жертва, за тях то е радост, те с удоволствие я дават. Ако има жертва, тя съществува само там, където Духът на Живота не престава да се излива върху другите и това пак е радост за тях, а не страдание, удоволствие, а не мъка, неволно чувство, почти необходимост в живота им. И там, където вие срещнете една подобна страст за Служене, подобна воля за даване на всичко, за да се направят другите по-щастливи, там, където срещнете индивиди, които постоянно мислят, какво биха могли да направят, за да помогнат, за да услужат, които търсят около себе си тези, на които биха могли да бъдат полезни - било то в семейния кръг или в по-широкия кръг на обществения живот. Където

срещнете настойчиво усилие да се даде всичко, за да се възползват другите от него - там вие имате проявен вътрешния Дух, който живее само за да се раздава и който намира удовлетворение само в служба на човечеството.

Ето в какво се състои първата важна стъпка. И ако ви се случи да срещнете някой, който се намира в такова състояние, вие може да кажете, че той се приближава до Пътя, макар никога да не е чувал да му говорят за него. Това лице се приближава към Учителите, макар да не знае за тяхното съществуване. Има хора, които още не вярват в духовния живот, но те са близо до входа на Пътя, отколкото много мнимо религиозни хора, които познават теоретически религията, но не я прилагат. Има нещо ценно в школуването под дисциплината на материализма - то е, че в него изобщо не се говори за награди, нито за небесни радости, че в него няма нищо, което да прилича на така често повтаряната максима: „Който дава на бедните, дава заем Богу, а това, което той заема, ще му бъде върнато“. В живота безверникът се жертва за другите и не очаква награда, той не се надява, че добрите дела, които е извършил, ще му бъдат възвърнати един ден. И чрез тази жертва на низшето си аз, човек достига до такова усъвършенстване, за което много вярващи християни, будисти или индуци биха му завидели - толкова много печели животът в дълбочина и в действителност. Имах един стар приятел, умрял преди двадесет и една години, когото по-възрастните от вас навярно помнят. Той се наричаше Чарлз Брадлаф. Беше човек, който не вярва в отвъдния живот и който умираше, мислейки, че всичко се свършва с него, освен работите, които бе извършил за хората. И при все това, аз не познавам по-духовно изявление. Колкото и борчески безверник да беше той - от това което каза в една реч, когато говореше за човешката свобода и щастие, които човечеството щяло да достигне в бъдеще - поне той се надяваше на това -макар да беше уверен, че той не ще види никога този ден. „Бих бил доволен, казваше той, ако тялото ми, паднало в трапа, който задържа човечеството в прогреса му, би могло да послужи за мост, по който хората да минат и да завладеят щастиято, което аз никога не ще видя“. Човекът, който се изразяваше така, и то с характерната за него искреност във всичко, което предприемаше, правеше първите си стъпки към Пътя, който сигурно ще намери в някой следващ живот.

Знайте, че службата, която се изисква от нас, е онази безкористна служба, която дава всичко, а не иска нищо в замяна. И ако вие откриете, че за вас тази служба е една необходимост на вашата природа, не ваш избор, а един непобедим импулс, тогава можете да бъдете уверени, че сте измежду хората, които правят първите си стъпки към Пътя.

Това е първата и най-важна стъпка. Има още една друга, която без съмнение, ще ви се види доста странна, но която все пак е истинска. Човекът, който може да бъде обзет от една идея дотолкова, че никакъв аргумент, никаква лична изгода, не могат да го отвратят от тази идея, такъв човек е близо до Пътя. Великият индуски психолог Патанджали, автор на не един трактат по Йога, е описал в своите аксиоми жизнените стадии, през които трябва да мине ума на човека. Първият от тия стадии, казва той, е този на пеперудата, на детето, когато умът скача от един предмет на друг подобно на пеперудата, която хвърка от едно цвете на друго, като се спира тук и там за минута, за да смукне малко мед, променяйки непрестанно целта, към която се насочва нейното внимание, търсейки навсякъде развлечение и веселие. Тази умствена пеперуда е много далеч от Йога. После следва ума на младенеца, както той го разбира. Това е периода, когато умът е импулсивен, оставя се да бъде влачен от емоциите, тича на всички страни, пленен ту от една, ту от друга цел. По-постоянен от ума-пеперуда, но все пак променящ посоката и привързващ се за известно време към някаква идея, този ум, прибавя Патанджали, също е далече от Йога. После идва стадият, когато умът бива обзет от една идея, бива завладян от нея и то така, че нищо не може да възпре човека да не я последва. Ако тази идея е права идея, ако е идея за служене на човечеството, в хармония с естествения закон, такъв един завладян човек е близо до влизането в Пътя. Аз не забравям, че и манаците имат фикс идея, но в този случай идеята е лъжлива и не е права, тя нарушава законите и не е в съгласие и хармония със закона на еволюцията, който е и законът на

прогреса. При все това, ако наблюдаваме маниака с неговата фикс идея, можем да разберем, какво се има предвид, когато се казва, че един човек е обзет от една идея: това е, което съществува в ентузиастите, героите и мъчениците. Когато един човек като Арнолд фон Винкелрид се хвърля върху пиките на неприятеля, за да обърне върховете им към своите гърди, и така да направи прорив в неприятелския строй, през който да минат другарите му и да спечелят победата, макар той да падне убит - този човек е обладан от една идея: да послужи на отечеството си. А понеже работата е била да защити свободата на отечеството си, то всичко, което естествено влияе на обикновения човек - любов към живота, страх от страдание - нищо не може да го накара да отстъпи. Същото е и с мъченика, който по-скоро предпочита да умре, отколкото да каже нещо, което смята противно на истината. Все едно, дали греши или има право. Много са онези, които са претърпели мъченичество за това, което са смятали за истина, но което е било грешка. Когато човек се привързва така дълбоко към една идея, която смята за истинска и която го кара да предпочете смъртта, отколкото да отхвърли истината, един такъв човек заслужава името мъченик и като награда за мъченичеството му, впоследствие той ще познае истината. Настроението на човека - това е важното. Ще взема сега друга една страна, за да ви покажа, че ви давам само такива идеи за обмисляне, в които съм напълно убедена.

Един от горещите въпроси на деня е политиката, която днес следва крайната партия по женското изборително право (Англия, през 1912 г. - Прев). Не е моя работа да давам мнение по този въпрос: когато не участвам в едно движение, никога не искам да съдя тези, които рискуват пред една опасност, която аз не споделям. Но трябва да кажа, че не е важно, дали хората, замесени в него, имат право или не. Не е важно, дали ще успеят или ще пропаднат в опитите си, дали тяхната гледна точка е права или погрешна. Не тези въпроси касаят характера, живота, който тези жени си създават чрез героичната си жертва и величествената си преданост към каузата, преданост, която изпраща деликатни, добре образовани и възпитани жени в ада на полицейския участък и затвора.

Избрах този случай, защото на всички събрания вие ще чуете различни мнения за лудостта или мъдростта в действията на тези жени, а аз желая да ви дам да разберете, че от окултно гледище, външното гледище може да бъде сравнено с една черупка, която като бъде счупена и хвърлена, позволява да се види плода, който тя съдържа: благородство на характера, героизъм и мъжество, преданост, издигната до най-висша степен. Когато виждате, че някои хора са обзети до такава степен от една идея, че никакъв аргумент не може да ги разколебае, тогава, казвам ви, в името на този велик окултен закон, който мнозина от вас признават за верен, че тези хора се приближават много близо до вратата на Пътя. Грешките на ума могат да бъдат бързо, почти веднага поправени, но да се изгради един характер, съзидан от героизъм, преданост и дух на пожертвование, е една дълга работа, която изисква много животи и продължителни усилия. Така окултизмът гледа на всичко в света. Външното действие винаги е израз на някаква вътрешна мисъл, на едно чувство, но двигателят, който е предизвикал това действие, е най-важното нещо. Така, като гледаме какво става по света, ние не съдим хората по действията им, но по техните мисли, воля и чувства, защото мисълта, волята и чувствата остават, докато действието се изличава бързо. Със страх, че ще изглежда на твърде лична почва, аз бих могла да разкажа едно събитие от собствения ми живот, което, както ми каза впоследствие г-жа Блаватска, ме доведе в настоящето ми съществуване до прага на Посвещаването. А този факт беше една голяма грешка, голяма измама, и затова го отбелязвам по-присърце, отколкото ако ставаше въпрос за мъдро обмислено и мъдро извършено действие. Става въпрос за защитата, която направих на Ноултъновия памфлет, чийто автор бе умрял преди раждането ми, един памфлет, с който никой не би могъл да се гордее, който никой не би могъл да одобри, но със защитата на който аз поисках да се заема. Вярвах, че мизерията на бедните хора ще съществува, докато не бъде разрешен въпроса за размножаването на населението. Зная, че днес хиляди хора поддържат това мнение, но по него време те бяха против него. Да се заемеше тогава човек със защитата му означаваше да

си спечели неблагоприятността на обществото, да изгуби неговото уважение, още повече, когато това върши една жена. Това бе една наистина безумна постъпка от светска гледна точка и затова и говоря за нея. В този случай всичко беше лошо, освен желанието, което изпитвах, да облекча страданията на бедните. Моят мотив беше такъв, че от любов към другите, аз потъпках всичко, което има цена за една жена. Затова тази ми постъпка ме доведе в сегашния живот до вратата на Посвещението. Не е възможно да се намери по-краен случай от този.

Сега можете да разберете, защо казвам, че окултният закон съди по мотива, а не по външното действие, в което мотивът се материализира за външния свят. Затова нищо не значеше, че първата ми работа, като влязох в Теософското Общество, беше да отхвърля напълно тезата, която бях поддържала, теза логична от материалистично гледище, но напълно погрешна от спиритуалистична гледна точка. Това беше моето изпитание.

Сега разбирате, приятели мои, че вие трябва да следите повече мотивите си, отколкото действията си. Нека вашите действия бъдат мъдри, доколкото е възможно. Употребявайте най-добрите си мисли, мъчете се да отсъдите кое е добро, преди да извършите някое действие. Но знайте, за ваше утешение, че омото, което изучава изпитателно човешкото сърце, а не външните факти, съди с по-голямо разбиране, отколкото светът. Отдайте се на служене, без да задържате нещо за себе си, помагайте навред, където можете да помагате, работете навсякъде, където ви се отдава случай да работите. Посветете живота си на някой висок идеал - вървете след него в тъмнина и в светлина, и нека той бъде ваш другар в буря и спокойствие. И когато миналите ви животи разцъфнат в цветя на служене, на героизъм, на преданост, тогава, какъвто и човек да сте, без да знаете нещо от нещата, за които говорим, без да знаете за съществуването на Учителите и за великолепието на окултния свят, вие започвате да правите първите стъпки, които ще ви доведат до прага на Пътя и които стъпки ще ви подтикнат да търсите Учителя. Но Той ще ви е намерил много преди да сте помислили да Го търсите. Макар търсенето да е необходимо в нисшия свят, макар тук долу да е необходимо съгласуването на сърцето с ума, и упътването и на двете към търсенето на Този, на когото искаме да бъдем ученици, знайте, обаче, че Учителят е там, преди дори да сте го потърсили, че Той бди, докато очите ви са още затворени. И тогава, когато вие мислите, че служите само на хората, когато мислите, че помагате само на потиснатите, клетниците, незнаещите, страдащите, тогава във висшата област, където Великите Мъже произнасят своята присъда, вашата съдба е определена, макар че вие не я знаете, и тя ви говори: „Като сте направили това нещо на един от моите малки братя, вие сте го направили на мен самия“.

ТЪРСЕНЕТО НА УЧИТЕЛЯ

Суфите, които са мистиците на Исляма, притежават едно много хубаво изречение относно Търсенето на Учителя, което днес ще бъде предмет на нашата сказка. Това изречение е следното: „Пътищата, които водят към Бога са тъй многобройни, колкото и диханията на децата човешки“. Това е вярно. Много са разнообразните темпераменти на хората, много са различните им нужди, и стремежите на човешките сърца са тъй разнообразни, както и удовлетворенията, които те търсят. Като разглеждаме тези многобройни пътища, тези многобройни издирвания на истинския живот, на живота на Духа и на Учителя, който възплътява този живот, ние констатираме, че всички пътища се разделят практически на три големи дяла, и че по един или друг от тези пътища се намират всички стремежи се, когато те започват да чувстват, че наистина са такива.

Едни хора са движими от силното желание да притежават знания, от стремеж към разбиране, от умствената невъзможност да постигнат щастие, докато този свят си остава за тях една неразгадана загадка, докато те не си разрешат проблемите на живота и докато те им се виждат неразрешими.

Друга група стремящи се са водени от голяма любов към някое Същество, което олицетворява някакъв идеал, от чувство на лоялност и преданост към един водач, в който те виждат всичко, което желаят да реализират в този живот. Един трети голям клас стремящи се се състои от тези, чиято воля е възбудена от непоносимите страдания, които сломяват толкова същества от нашата раса, и те взимат твърдото решение да изменят всичко, което може да бъде изменено и отказват да вярват, че всичко от което човечеството страда, не може да се поправи с мисъл, любов и дело. Тези, които са се заели да търсят от световите страдания, представляват, така да се каже, бунтовническият елемент измежду тези, които са се заловили да търсят възвишеното. Този път, може би ми е най-близък, защото, следвайки го, аз намерих това, което търсех, а това, което човек сам е опитал, пътят, по който е вървял, си остава винаги най-добре познат нему, и него той може да посочи на другите.

В миналото аз съм ходила във вертепите на този голям град (Лондон) в часа, когато всичко се затваря, когато кръчмарите изпъждат на улицата пияната и мизерна човешка тълпа, която сами са опили. Разярени мъже фучат и псуват, треперещи и нещастни жени притискат до гърдите си деца, засегнати вече от отровата на алкохола. Слизала съм в ада на експлоататорите, където клетки мъже и още по-клетни жени се мъчат да спечелят правото си да не умрат от глад - защото това не може да се нарече право да живеят. От устата на мъже съм чула израза, който е печално обяснение, защо на жените се плаща по-малка заплата, отколкото на мъжете, защото когато първите заявят на господарите, че не могат да живеят с такава заплата, нерядко им се загатва за оня последен печален източник, от който никой не може да лиши жената - да продава себе си за хляб. Аз съм вървяла посред нощ, през кал и сняг, за да присъствам на събранията на омнибусните и трамвайните служещи. Това беше единственият час, когато те можеха да се съберат, за да се посъветват, как да намалят своите страдания. И от всичко това аз си съставих такава една картина на човешките страдания, че в мен се повдигна едно страстно желание да се намери лек за това страдание. И накрая изпитах такова отчаяние пред човешкото усилие, защото схващах, че едва ли е възможно от тази мизерия да се създаде по-добра социална наредба. И ме обзе безкрайно желание да намеря как да е пътя за социалното изкупление...

При поетите, особено тези от края на XIX век, ние срещаме различни настроения за излекуване на световните страдания. В своя жизнерадостен оптимизъм Робърт Браунинг се изразява със следните думи: „Бог е на небето си; прочее, всичко е хубаво на света" забравяйки, както се струва на повечето от нас, че ние имаме нужда не толкова от Бога на небето, колкото от Бога в ада на човешката мизерия. Думите на стария еврейски псалмист изразяват по въпроса една по-точна мисъл, когато той заявява: „Ако се кача на небето, Ти си там, ако направя леглото си в ада, ето и там Те намирам". Но тази мисъл, че цялата отговорност пада върху Бога, може да подтикне хората към ленивост, а това е зло. От друга страна, не бива да се забравя, че има хиляди добри, искрени и предани хора, като мъжете и жените на Church Army и Salvation Army, и на много други организации за подпомагане на бедните и отчаяните - благородници, които намират в това извор на насърчение и вдъхновение. Понякога човек наистина може да се учуди на величествената сила на вярата, която избликва сякаш мимо всякакъв разсъдък, от дълбините на духа в човешкото сърце, което може да вярва и работи въпреки всички мъчнотии и да вярва в един Бог на любовта, дори когато светът е препълнен с толкова много противни доказателства.

После, ние срещаме един друг клас поети, които не споделят този жизнен и весел оптимизъм, но които налагат едно по-нежно гледище, изложено от Тенисън в знаменитата му поема „In memoriam". Гледище, което въпреки цялата очевидност, храни надежда и търси убежище в незнанието относно неизбежната съдба на човека. Вие си спомняте как той изказва това, което изглежда е неговият възглед и което едва ли може да подбуди към търсенето на Учител:

И все пак ние се надяваме - ще дойде

край на световните злини;
ще дойде край на болестните язви
в природата, на грешките фатални
на волята, на тежките съмнения
и на позора тъмен на кръвта.
Ний вярваме, че нищо във света
не е без цел, че ни един живот
не ще пропадне - във световната пустиня
захвърлен като непотребна вещ,
че всичко ще се обнови и светне,
когато Бог завърши всесветовний Храм.
Ний вярваме, че нито мравка, нито червей
не биват смазани напразно,
че ни едничка пеперуда пъстрокрила
напразно не изгаря в живия пламък
- че някому все в полза е това.
И ето, ний не знаем още нищо,
но се надяваме, че рано или късно
в света за всички ще настъпи
добро - че всяка зима разцъфтява в пролет.

Но не всички могат да се задоволят с една подобна надежда, не всички могат да кажат с доволство: „Не можем да знаем!“ За една буйна натура, каквато беше моята, пред гледката на страшната мизерия в ония дни, за които споменах, страстните думи на Муег8 изглежда, по-добре изразяваха настроението ми към живота.

Ако не беше така, Царю
на моето спасение,
мнозина щяха да те прокълнат, и аз
най-първи бих ти хвърлил своите
проклетия
- те щяха да отхвърлят Твоето
блаженство
и да Те призоват на съд,
и да се подиграят и отвърнат
от изгрева на Твоето светило дивно.
Измъчени и озлобени -
с неудържим кощунствен смях,
те биха Те посрещнали и с грешна хула
те биха Те запитали - дали

отвъдгробната награда може да изкупи
туй зло неумолимо, що си Ти
търпял тъй дълго - в безконечната си
благод.

Това е един от пътищата, по които човек бива подбуден да търси, защото има натури, които, отчаяни, че не намират във помощта, се обръщат към себе си, за да открият кое лекарство може да се намери и които казват, пак в отчаяние, но не крайно: „Няма Бог, о, Сине, ако ти не си такъв!“. Те схващат красотата на думите на Уилям Кингдън Клифърд: „Не е ли казано: Да ядем и да пием, защото утре ще умрем? Но нека кажем по-скоро: Да съединим ръце и да си помагаме, защото днес сме живи заедно!“ Това ще ни окуражи да търсим и ще ни подтикне към усилие, което ще напрегне, така да се каже „мускулите“ на нашия разум, ще ги засили за борба и ще ги приготви за битката, за победата.

Що се отнася до хората, които, по някой от тия пътища, са достигнали състоянието, когато чувстват, че или трябва да знаят или да загинат, когато чувстват, че или трябва да намерят един съвършен идеал, или да изгубят целия си кураж да живеят, когато те разбират, че трябва да намерят едно енергично лекарство, а не само някой палиатив за човешкото страдание - тези хора са достигнали състоянието, когато нещо трябва да дойде на пътя им, за да подтикне тяхното съзнателно търсене на Учителя. Може би някоя случайност, без видимо значение, която ще ги насочи в правилната посока. Някога това е една книга, взета от масата на приятел, докато го чакаш, може би книга като, например, „Окултният свят“ от Синет или някоя от теософските книги, които са така разпространени днес. И тези, които, като вземат някоя книга и я прелистят небрежно, биват поразени от някой пасаж, ще я прочетат внимателно, и после, пленени от нея, ще продължат да изучават и ще започнат да знаят. Или пък това може да бъде свършено от някоя лекция, чува през деня, когато човек е търсил начин да прекара час, в който не е имал какво да прави. Понякога това ще свърши някоя картина, като например, внушителните платна на великия Уотс. В други случаи, ако не се отдаде на човека да прочете някоя книга, да чуе лекция или да се срещне с приятели, с които да поговори за тези големи проблеми, това може да дойде така, както се случи на самата мене, не чрез книга, картина или сказка, а чрез глас, който сякаш говореше едновременно вътре и вън от мене. Един глас, за който знаех така добре, че не е моя, че инстинктивно отговорих, като че ли говорех на другия.

Тогава се намирах в една канцелария в Сити, в късен час, когато настъпва това странно мълчание, в момента, когато човешкият поток се разпръсва към предградията и вие попадате в онова абсолютно уединение, което само този многолюден град познава през спокойните часове. В гласа имаше нещо, което в този момент ми се стори някак грубо, но ясно, твърдо и изискващо: „Готова ли сте да се откажете от всичко, за да узнаете истината?“

И тъй просто, без колебание, аз отговорих: „Разбира се, защото това е всичко, от което се нуждая“. Но гласът продължи настойчиво: „За нищо ли няма да съжалявате? Разположена ли сте да захвърлите всичко?“ Аз отново отговорих: „Няма нищо, от което не бих се отказала, ако само бих могла да зная“. Тогава гласът стана музикален и пълен с нежност и благосклонно съчувствие: „Известно време след днес, каза ми той, светлината ще ви осени“. След това настъпи пак мълчание и аз останах неподвижна, питайки се с учудване, какво бе това, което се случи.

Петнадесет дни след това тъй странно събитие, г-н Стив, който бе тогава главен редактор на Pall Mall Gazette ми връчи „Тайната доктрина“ на Е. П. Блаватска, с молба да дам отзив за нея, понеже това съчинение не било за младите хора от неговия редакторски щаб. Отнесох в къщи двата големи тома и седнах да ги чета, четох и четох, час след час, ден след ден, докато наистина светлината се яви. Най-после намерих това, което бях търсила напразно в продължение на толкова години! Оттогава има двадесет и три години, и от този час досега

същата светлина ми е светила по Пътя на търсенето, докато най-поел е намерих. Защото днес, в двадесетия век, е също тъй вярно, както и в първия век на най-далечното минало, че: „Който търси ще намери и който тропа, ще му се отвори“.

Така за мнозина, по един или по друг път, идва познанието на онези велики факти, за които ви говорих миналата седмица, т.е. преди Превъплътяването и Кармата, които обясняват причините на сегашните неща и с които, като ги приложим за утре, можем да премахнем социалните злини. Защото те дават необходимото време и средства за промяната, те дават не само разрешение на належащите проблеми, но и помагат за създаването на едно по-благоприятно бъдеще. Защото вие може да ги приложите също към проблемите на възпитанието на най-нещастните и най-покуварените, към проблемите на криминалността и политиката. Освен това, те помагат да се разберат методите, които трябва да се употребят, за да се извършат тези изменения и за да достигне до целта, към която се стремим. Впрочем, пред търсещия на първо място се явява теорията, която го запознава с основните истини, върху които е построен света, после го запознава със закона, благодарение на който той ще намери средствата и възможността да направи някои изменения.

Освен тези две основни истини, Превъплътяването и Кармата, другите две, които споменах, а именно - факта за съществуването на Пътя и факта за съществуването на тези, които са го преминали, т.е. Учителите - говорят на сърцето и ума на търсещия, който желае не само „да разбере“, но и да бъде инструмент, за да помага на Божествения план за човешката еволюция. На този ревностен търсещ, те показват, как може да влезе в Пътя, как може да намери Учителя. И наистина, тогава светлината светва в мрачините, защото вие виждате стъпалата, които трябва да се преминат, съзирате целта, макар тя да е извън досега ви и дори извън погледа ви. Когато прозвучат думите на старите Индуски писания: „Събуди се, стани, намери великите Учители и внимавай!“, тогава ще последва из устата на търсещия радостния отклик: „Пробудих се, станах, търся Учителите и не ще престана, докато не ги намеря“. Тогава в познанието, което ще се разкрие пред него, ще му бъде изложена цялата теория на това търсене: как човек трябва да търси, какво трябва да прави той, условията, които трябва да възприеме, за да може да намери и сигурността на закона - че като търси непременно ще бъде възнаграден с намиране. Той ще открие също, по време на изучаването, че има една наука, наречена Науката на Съединението или Науката на Мога, както я наричат в Индия, защото терминът „йога“ означава съединяване. Тази наука води човека към великата истина на Съединението. Тогава човек вижда, как пред него се разкрива началото на Пътя, и научава кои са качествата, които се изискват, за да може човек да върви по него.

Какво нещо е тази Йога? Тя не е нищо повече нито по-малко освен прилагане на законите на еволюцията на човешкия ум от индивида: пътят, по който човешкият ум се развива и става ясен, определен и подчинен на закона. Йога показва също, как да се прилагат тези закони в индивидуалните случаи, за да се ускори еволюцията на ума и да се помогне на човека да изпревари расата си, за да може по такъв начин да помогне на последната също да ускори своята еволюция. Йога значи прилагане на тези закони и тя прилага при това и една Дисциплина на Живота.

Тази Дисциплина на Живота е необходима за тези, които биха желали да приложат законите на ускорената еволюция върху себе си, защото обикновените закони на природата, които ни заобикалят, ни водят само по обикновения път на еволюцията, обаче, ако искаме да ускорим развитието си, ние трябва да напрегнем всички части на нашата природа. Това е смисълът на Дисциплината на Живота. Тя не е произволна, тя не е, както мнозина си мислят, един опит, направен от Учителите, за да поставят пречки по пътя, който води към тях, пречки, които много хора не биха могли да преминат. Тази дисциплина е едно необходимо предпазване за този, който иска да стане ученик - тя го предпазва от опасностите, които крие бързият прогрес, поради необикновените усилия на тялото и духа, които придружават този по-бърз прогрес. И ако вие не можете да схванете смисъла на това, ако не можете да допуснете, както всеки, търсещ Учителите, трябва да допусне, че от вас ще се иска, в едно късо време, да

направите това, което расата ще постигне в стотици и хиляди години, и че за да изпълните това голямо предназначение, трябва да си пригответе тела и духове, които не са готови. Ако впрочем, вие не можете да схванете това, по-добре е да не отивате по-далеч от точката, до която сте стигнали, от простото теоретическо знание за основните истини и факти, отнасящи се до Пътя и Учителите. Когато от теорията се обърнете към практиката, когато от изучаването, както бихте изучили коя да е наука по нейните ръководства, вие се обърнете към, така да се каже, нейните лабораторни опити и започнете да манипулирате с химически продукти, да получавате съединения, да правите сами дори нови проучвания. Тогава, както добре знаете, човек се нуждае от ръководител, от учител, от помагач, понеже трябва да си служи с това, което по-голяма част от хората оставят настрана. М понеже не знае условията, сред които работи, той би рискувал да се нарани, да се осакати, дори да се убие, като се среща с опасности, пред които отстъпва по-голяма част от расата.

Науката за Йога има своите похвати и опитност, а следователно и своите опасности. Ако вие вярвате, че е възможно да съществува подобна наука, ако чрез изучаване сте могли да се убедите в това съществуване, то би било детинско да възставате против ограниченията, които всяка наука налага на своите ученици, докато те започнат да знаят и разбират. Тогава те ще могат сами да вървят както си искат, защото добитото познание ще оправдае тяхната независимост.

Откровено допускам, че Дисциплината на Живота прегражда пътя на голям брой от тези, които казват, че имат желание да търсят, а след това и да вървят по Пътя. Хората чувстват много повече стесненията, наложени в ежедневиия живот, отколкото тези, които са по-неосезаеми, и следователно, по-мъчно осъществими. Да вземем например един твърде разпространен, особено на Запад навик, който за нещастие прониква и на Изток, навикът да се употребяват спиртни напитки. Допускам, че за по-голяма част от мъжете и жените в света, които водят обикновен живот и които съвсем нямат склонността да стигат до крайностите, които срещаме в по-малко културната класа, пиенето на вино и алкохол не причинява голяма вреда, дори когато те запазят този навик през целия си живот. Що се отнася до тези, които се въздържат, без да имат намерение да следват йога, твърде вероятно е да правят това, защото виждат лошите последици от пиенето и защото разбират, че примерът е нещо по-добро от наставлението. Очевидно е, че тези, които пият спиртни напитки в малки дози все пак си причиняват вреда, но понеже те си вредят всеки ден с противохигиенични навици, един повече или по-малко от тези навици не е кой знае каква голяма работа. Може би от това техният живот ще бъде съкратен, те ще отворят една врата за повече болести и всичко ще се ограничи дотук. Но работата е съвсем друга, когато човек започне да прилага на практика предписанията, които ще го заведат при Учителя, защото тези предписания налагат това, което се нарича Медитация - съсредоточено, определено и усилено мислене в една дадена насока, предназначено да събуди и развие във вас органите, които засега още са зачатъчни и които ще се развият в обикновените хора само в течение на дългата нормална еволюция. Аз все пак вярвам, че известен брой хора започват да еволюират в тази насока. Тези органи се намират във физическия мозък и според неотдавнашни изследвания на някои лекари, те са особено чувствителни към спиртните изпарения, които им действат като отрова и им пречат да функционират нормално. Когато вие започвате да ускорявате съзнателно тяхната еволюция, стремейки се да ги измъкнете от зачатъчното или полузачатъчното състояние, в което се намират сега, за да ги доведете до едно състояние на активност, те стават мост между физическия и астралния свят. Мост, посредством който вие предизвиквате известни трептения, на които останалата част от мозъка не може да отговори нормално - с усиливането на притока кръв в малките клетки, който ги храни, вие увеличавате опасността от възпаление, така че е безумие човек да се отдава на медитация, ако тези органи са вече отровени, дори и леко, от спирт. Едно отравяне, което не причинява болки, докато човек не е започнал да развива органите, но което може да стане сериозна и ефективна опасност в деня, когато човек ги приведе в активност, и когато обърне цялото си внимание към тях, за да

ускори развитието им. Ето защо Дисциплината на Живота категорично забранява на тези, които искат да практикуват Йога, да употребяват всякакви спиртни питиета.

Едно друго нещо, което се изисква при практикуването на Йога, и което, съгласна съм, носи още повече затруднения на този, който се движи в обществото, е въздържането от всякаква животинска храна. Месото не отравя както алкохола, но то има склонността да прави тялото по-грубо, докато целта при изучаването на Йога е да придобием едно много силно тяло, което да противостои, а в същото време твърде чувствително и способно да отговаря на трептенията, идващи от светове, съставени от по-лека материя. Тук вие имате работа с вашата нервна система и с мозъка си, органи, които трябва да моделирате и чийто състав зависи от храната, която употребявате. Дори като оставим настрана всеки въпрос за състраданието - макар че това не може да бъде пренебрегнато от този, който търси Учителите на Състраданието - като имате предвид само физическите резултати, вие ще констатирате, че ако нервната ви система и мозъкът ви не са пригодени, трептенията на по-нежната умствена и астрална материя, които ще ги достигнат - нещо, което вие предизвиквате, като се опитвате да медитирате - ще предизвикат сериозни нервни сътресения и различни форми на истерия.

Това е едно предупреждение, което съм длъжна да дам. Ако искате да бъдете убедени в неговата правота, отнесете се до мистиците и светиите, принадлежащи към религии, които не дават строга Дисциплина на Живота на своите последователи. Вие ще видите, че ако от една страна, тия свети са развили силно ясновидство по отношение на невидимите светове и чудната способност да отговарят на силите, произлизащи от съществата, принадлежащи на тия по-висши светове, от друга страна, голяма част от тях са предизвикали в себе си едно неравновесие в ума и истерични емоции. Това е един необорим факт, който толкова малко е бил оборван, че някои физиолози са си послужили с него, за да докажат, че всяко религиозно видение от висша степен е само една форма на истерия и че всички велики Светии, Пророци и Учители са били малко или много неуравновесени, когато са постигали способността да виждат невидимите светове. Вие много добре знаете, колко далеч стигат в това отношение Ломброзо и другите от неговата школа. Ако, впрочем, със сигурност искате да търсите Учителите, ако искате да запазите равновесието на вашия ум, да имате здрава нервна система, вие трябва да се съгласите да платите данъка, който всички са плащали в миналото, който плащат и днес - т.е. за да можете да устоите на тия силни трептения, оставяйки ги да играят върху вашите тела, и особено върху мозъка и нервната ви система, вие трябва да заживеете един живот, различен от този на светските мъже и жени, и трябва доброволно да настроите звучно инструмента, върху който мелодиите на Духа скоро ще започнат да играят.

И така, може да считате Йога за един начин на използване на законите на ума за побърза индивидуална еволюция и като една дисциплина на живота - последната, естествено, полезна само за тези, които практикуват Йога, а не само изучават.

След това, този, който търси Учителите научава, че има известни качества, които той трябва да притежава, за да може да следва първите стъпки на Пътя, който католическата църква нарича Път на Очистване, а индуите и будистите наричат Подготвителен Път или Път на Изпитване. Тези качества са очертани много ясно и определено, така че всеки човек да може да започне да ги прилага на практика. Обаче тяхното практикуване, с някои малки ограничения за които скоро ще ви говоря, не подразбират онази Дисциплина на Живота, за която говорих преди, понеже това практикуване, с едно изключение, не води към точното практикуване на медитация.

Тези качества са четири: първото е Различаването. Следващата седмица ще се спра подробно на този въпрос, но сега искам да ви дам някои насоки, отнасящи се до средствата, които ще ви помогнат да се приготвите за това. Трябва да се научите да различавате във всички неща и в хората, които ви окръжават, постоянното от непостоянното, съдържащото от съдържащото, вечното от преходното. Това е първото от исканите качества и то води непременно към

второто, защото веднъж щом човек успее да различи мимолетното от трайното, той става без да иска равнодушен към променливите неща и сочите му са приковани вече към това, което той смята за трайно.

Второто качество е това, което наричат Безстрастие или Непривързаност, т.е. отсъствие на желание по отношение на всичко, що е преходно и променливо, концентриране на желанието върху Вечното, върху това, което Е. Третото качество включва Шестте скъпоценни камъни, шестте умствени качества, които трябва да придобиете. Първо, Контрол на Ума, за да можете да го спирате само върху един даден предмет, така че да можете да извличате всичко, което този предмет крие, а също така, за да си послужите с него като с инструмент при изграждането на вашия характер. Защото вашият ум, помнете това, е единственият ваш инструмент, с който вие можете да създавате и пресъздавате себе си. Контролът на ума, подобно на чук и длето в ръцете на скулптора, е инструмент в ръцете на човека, който, под ръководството на волята може да издяла от мраморния блок на своята природа съвършения образ на Божеството, който той търси вътре в този мрамор.

После следват Контрол на Делата, който произлиза от ума и другата голяма добродетел, наречена Толерантност. Никога фанатик, тесногърд, ограничен човек, не може да влезе в Пътя, който ние търсим. Широката толерантност, простираща се върху всичко, е едно от качества, което подразбира много повече, отколкото можете да си представите. Тя не е онзи Дух, който казва: „О, да, вие сте заблудени, но сте свободни да вървите по вашия път." Това не е истинска толерантност, по-скоро това е равнодушие към съдбата на ближния. Истинска толерантност притежава този, който признава, че Духът обитава в сърцето на всеки, който познава своя собствен път и го следва съгласно със Словото". Който признава у всеки Духа, който знае, който вижда във всеки волята на Духа, който избира, без никога да желае, било да подтиква или да спъва. Който е готов да предложи всичко ценно, което има в себе си, но не и да го натрапи със сила на тези, които не го искат. Който е готов да изложи пред другите това, което мисли за истинско, но без да изпитва безпокойство, гняв или да се сърди, когато хората не искат да признаят истинността му. Който винаги помни, че една истина е такава за един човек само когато той я види и прегърне, и че ние така сме устроени, нашата вътрешна природа е така правдива, че щом видим една истина, не можем да не я прегърнем тутакси. Духът в човека приема разбулената истина не чрез аргументи, а просто я познава. И докато нашите очи са вързани, и ние не можем да виждаме, истината ни се струва лъжа, защото нашата природа още не я е видяла. Това е истинският смисъл на толерантността: да поддържаш своя начин на виждане, да бъдеш готов напълно да го споделиш с другите, но никога да не се натрапваш, нито да оборваш истината на другите.

Четвъртото качество е Издръжливостта, тази всемогъща сила, която понася всичко, без да отпада, която преодолява всички пречки по пътя към истината, и която не отстъпва пред никаква мъчнотия или опасност, която не губи никога кураж и не познава отчаяние. Която е уверена, че истината е постижима и е решена да я намери. Всяка пречка я прави по-силна, всяка борба укрепва нейните мускули, всеки неуспех я подтиква да стане и да направи нови усилия, докато победи. И необходимо е за човека, който иска да върви по възвишения Път, да е изпълнен с Издръжливост.

Тогава идва Вярата, вярата в Бога, който е в нас, вярата в проявения Бог, в Учителя, вярата в Едничкия Живот, от който всички ние сме произлезли, тази абсолютна и непоколебима вяра, която не допуска никакво съмнение.

След това следва Равновесието. В Бхагават-гита е казано: „Равновесието е Йога" - това значи, отсъствие на възбуждане, отсъствие на страсти, превръщане на възбудата и страстта във воля, което води направо към целта. Това значи силата да останеш спокойно уверен тогава, когато всичко наоколо е разтревожено, силата да останеш сам, когато всички останали са избягали и дезертирали. Това пълно равновесие е последният от шестте скъпоценни камъни на ума.

И най-накрая, последното качество, което трябва да се добие, е Желанието да бъдеш свободен, волята да бъдеш свободен, за да служиш на другите.

Не е необходимо тези качества да бъдат напълно развити, преди човек да намери Учителя, защото той никога не би постигнал това, което търси. Това, което е необходимо е да се стреми да придобие тези качества и да се опита да ги вложи в своя характер. Човек гради толкова по-добре, колкото по-ясно схваща това, което иска. Ученикът изучава толкова по-лесно своите предмети, когато има пред себе си конспекта на материала, върху който ще държи изпит. Така Учителите на Мъдростта дават споменатите качества за усвояване от тия, които искат да ги намерят и да станат Техни ученици. От момента, в който ние научим тези качества, ние можем да започнем да работим над тях, да се мъчим да ги развием, и е нужно само частично развитие на всяко едно от тях, за да можем да постигнем целта на нашето търсене.

Но, ще ми кажете вие: „Как да започнем, как да работим, за да добием тези качества?" - Разбира се, не чрез онова смътно желание да стане човек по-добър, отколкото е сега, което е всичко, което някои мислят за безсмъртната и непобедима воля, която победоносно завладява пристъпите към Пътя. Средството е преди всичко Медитацията и след това практикуването в живота. Няма наистина други средства, защото да медитираш значи да концентрираш мисълта си, а концентрацията на мисълта, както ви казах вече, е единственият ваш инструмент, който може да ви послужи, за да преработите характера си. А за да може да бъде практикувана тази медитация безопасно, необходимо е да приемете Дисциплината, за която говорих по-рано. Да медитираш, значи да се отдръпнеш за малко от външния свят, отначало не задълго - пет или десет минути сутрин са достатъчни, понеже това усилие се придружава от напрежение на мозъка. Ако медитирате добре, вие ще почувствате умора, преди да са изминали десет минути. През това време вие се оттегляте от външния свят, вие го прогонвате далеч от вас, вие издигате, така да се каже, една стена около вас, която мислите, надеждите и тревогите на външния свят не могат да преминат. Вие влизате в самите вас, в Светая Светих, която се намира в най-дълбокото ви място и там заставате в млчанието на тази ограда, за да слушате Вътрешния глас, идването на Висшия човек в своето царство. И когато е издигната вашата стена и вие сте отделени от външния свят, вие завладявате мисълта си - винаги готова да броди и да ви разсейва - и я приковавате само върху една идея. Вземете, ако искате, първото от качества, което може би е най-мъчно постижимото: Различаването. Мислете най-напред за всичко, което тази дума крие в себе си, мислете за вас самите и за всичко, което се променя във вас и не е постоянно: тялото ви, емоциите и вашите мисли. Понеже всички тия неща принадлежат на недействителното, помъчете се да ги отделите мислено едно след друго, отделете се от тялото си, отдръпнете се от едно от вашите сетива, например от виждането, и се помъчете да си представите, как би изглеждал света, ако то не съществуваше. И така от кое да е друго чувство, което бихте си избрали, за да си дадете сметка, че вашите чувства, това не сте „вие". Ако изпитате вълнение, отстранете го, като се откажете да вибрирате с него и ще се уверите, че тези променливи вълнения не сте „вие". Изгонете също бродещите мисли, които се променят с всяко ваше дихание и ще видите, че цялата тази какафония от мисли не сте „вие". След като отблъснете така една след друга всички тия части, докато наглед не остане нищо, вие най-после ще се уверите, че всичко се променя и тогава ще потърсите онова, което е реално и неизменно. Но в тази празнота, откъдето е изчезнало всичко, което е нереално, всичко, което се променя и за момент ви причинява чувство на разочарование, вие най-после ще видите първия проблясък на висшето, безсмъртно, вечно съзнание. Ще намерите Волята, на която вашите променливи желания са само отражения в нисшия свят, Мъдростта, на която вашите променливи образи са образи в нисшия свят, Дейността, на която вашите променливи действия са отражение в нисшия свят. Вие чувствате, че извън тези променливи образи, вие сте Волята, Мъдростта и Дейността. Също както Слънцето на небето не се променя, но се отразява като хиляди слънца в реките, езерата, басейните, моретата, така вие виждате

Слънцето на Духа вътре във вас, посредством откъслечните отблясъци, които намирате във Вътрешния си Аз. Благодарение на медитацията, вие придобивате знанието, че сте вечни и че всички преходни неща са само откъслечни образи на вашето действително Аз. Излезли от тази спокойна медитация, от това велико себенамиране, вие излизате отново във вашия външен свят, съставен от откъслечни образи и се опитвате да живеете във Вечното, изпълнявайки в същото време вашите задължения в живота. Вие знаете, че в живота имате работа само с отражения, но отражения от жизнена важност, при изграждане на характера си, и при помагане на вашите близки. Вие знаете, че има нещо зад тия отражения, но доброволно излизате между хората, за да им донесете това, което сте намерили в мълчанието на вашата стая на живот. Вие прилагате на практика това, което сте намерили в тази стая, вие вървите в светената, която сте получили, любите с любовта, която произхожда от любовта към реалното и така вие ставате един истински работник в света на хората. Казано е още, че „Йога е способност в действие“, защото само човекът, който познава висшето, може да владее висшето, само човекът, който е без желаниа, може да види как да работи, за да помага на братята си, само човекът, който притежава една неизменна воля, остава нечувствителен към мимолетните желаниа, които предизвиква неговата нисша природа.

Така кандидатът минава всеки ден от медитация към работа, от добиване на светлина към разнасяне на светлината в света, от усвояване на мъдростта към разпространението ѝ между хората, от намирането на истинската дейност към правилно ръководство на своите дела. И като търси по този начин своя Учител, като Му предлага службата, която е способен да извърши и работи със стремеж да Го намери, така че да може още по-добре да Му служи - след такова дълго и решително търсене, той най-после вижда отчасти да проблясва истинската Светлина. Така той достига до точката, в която Учителят ще го намери, където наистина неговите нозе ще стъпят за първи път върху Пътя на Изпитването, за който той се е приготвил през това дълго търсене.

И така, свършвайки лекцията, ние оставяме нашия ревностен търсач да чука на вратата, търсейки Учителя си, като знае, че вратата скоро ще се завърти на своите панци и на нейния праг той ще намери своя Учител.

НАМИРАНЕТО НА УЧИТЕЛЯ

Миналата седмица оставихме кандидата при прага на вратата, която води при Учителя. Той е служил във външния свят, той е научил теоретически за съществуването на Пътя и на Учителите. Той е добил известно познание за великите факти на човешкия живот и човешката еволюция, той се е пробудил за желанието да вземе себе си здраво в ръце и да използва великите закони на природата, за да ускори еволюцията си, така че да може да бъде по-полезен на света. Аз ви посочих набързо имената на качествата, които задължително се изискват, преди да се достигне до Посвещение. Не че те трябва непременно да бъдат развити в пълно съвършенство, нито че човек трябва да може да ги практикува безпогрешно в пълния разцвет на тяхната красота, но че той трябва да е успял донякъде да ги вплете в своя характер, че поне донякъде трябва да е съгласувал поведението си с тия главни идеи за Правилен Живот - правилният живот, както той е посочен от Учителите на Мъдростта като задължителен за кандидатите за Пътя. Аз ви казах също нещо и за Медитацията като средство, чрез което човек може да пресъздаде себе си, първо, като обмисля идеала и после, като го живее. Аз трябва да ви помоля да си спомните думите, с които завърших моята последна лекция, защото в краткото време, с което разполагам, за да изложа един така обширен въпрос, нямам свободно време, за да повтарям думите си.

* * *

И сега аз преминавам към самия процес на намиране на Учителя и към изживяването на тия качества на дело, по направленията, посочени от Учителя. Тук вие може би, не ще бъдете напълно съгласни с начина на мислене при окултистите. Вие без съмнение ще намерите, че се отдава твърде голямо значение на някои точки, които могат да ви се видят нищожни, или

пък по-маловажни от други, които вие смятате за най-важни за доброто поведение. Но аз трябва да отбележа, че тук не сме вече в царството на мненията, а в царството на фактите. Ученикът не може да избира качествата, които се искат от него, той трябва просто да ги приложи на практика. И ако той мисли, че те не са избрани добре, или че са излишни, той е свободен да не влиза в Пътя, към който те водят. Само ако той иска да тръгне по този Път, чиито пазители са Учителите на Мъдростта, тогава той трябва да приеме условията, които те налагат. Той трябва да се помъчи да изгради себе си съгласно законите, които от незапомнени времена са управлявали живота на ученика.

Впрочем, когато един човек се е проявил достатъчно чрез безкористна служба и е усвоил и възприел теоретическите гледища, които ние нахвърлихме в „Търсенето на Учителя“, тогава той намира Учителя си или по-скоро, Учителя му го намира. Наистина, през цялото време, докато са траели усилията му в прогреса, благосклонните очи на Учителя не са преставали да го наблюдават. В течение на дълги предишни животи той е бил привличан от същото това влияние, което сега е станало преобладаващо в живота му. Той е достигнал точката, в която Учителят може да му се открие, може окончателно да го постави върху Пътя на Изпитването и може да му помага да се приготви за Посвещение. Това е първият етап, този, при който един отделен Учител взема под свое наставничество този или онзи кандидат, за да го приготви за Посвещение. Защото, не забравяйте, че Посвещението е един напълно определен факт и че само тези, които вече са го достигнали, могат да помагат на други да влязат в Пътя, който Те сами са преминали.

Настъпил е вече моментът да се свърже връзката която никога не може да се скъса, индивидуална и отделна връзка, която ще свърже завинаги и за всички бъдещи животи Този, който е на върха на Пътя с този, който още не е направил първите си стъпки по него. Връзка, която трае от живот в живот и която не може да бъде скъсана нито от смъртта, нито от неуспехите, нито от грешките на ученика, защото тя противостои на всяко усилие, което иска да я скъса. Човек може да напредва бавно към целта, която си е наложил, но той вече не може никога да се отдели изцяло от нея, нито пък да не сполучи най-накрая. Връзката е там, завързана от Учителя и в тази вселена няма сила, която да може да строши това, което един Учител е направил. Учителят повиква при себе си кандидата не във физическото му тяло, разбира се, защото най-често Учителите живеят в уединени и мъчно достижими места. Но много преди този момент, човекът е научил, докато тялото почива в сън, да работи най-дейтелно в невидимия за плътските очи свят и в едно тяло, което се нарича астрално. Както вие навярно си спомняте то е най-долното от невидимите тела, които стоят над физическото тяло, и които представляват напълно човека, тъй като обхващат неговите ум и душа в едно по-тънко тяло. Облечен в това тяло, той бива повикан във физическото присъствие на Учителя, където той застава лице в лице с Него и слуша думите Му. Тогава именно, Учителят поставя кандидата на изпитание, което съвпада с формирането на връзката, за която говорих. Тогава кандидатът бива изпратен във външния свят, където ще бъде наблюдаван, за да се види как ще се държи той, как ще понася изпитанията, дали ще даде доказателства за морална сила или за слабост и където сам да си даде сметка за силата на съпротивлението, която притежава, за да работи колкото се може по-бързо, за да изчерпи лошата си Карма, която може още да съществува в него. Прочее, кандидатът се връща във външния свят като ученик на изпитание и той чувства, че нова сила е зад него, че нова мощ го поддържа. Той знае това много добре -макар да се случи да не си спомня това посещение - че се е случило с него нещо много важно в по-висшите полета на неговото съзнание, защото силата на неговия Учител е в него, благословията на Учителя е върху него, Ръката на Учителя е простряна, за да го благослови и така той отива на изпитание в света на хората.

По-скоро или по-късно, според това, дали той преминава изпитанието благородно или слабо, той бива отново повикан, когато Учителят забележи, че той е развил до висока степен необходимите качества и че има нужда от по-пълни наставления, които ще му позволят да приложи познанията си по-ефикасно в живота. Отново бива повикан той, отново вижда своя

Учител. И тогава Учителят го приема за ученик не вече на изпитание, но ученик приет и одобрен. Отсега нататък неговото съзнание трябва да започне да се съединява със съзнанието на Учителя и той трябва да започне да чувства по-ясно Неговото присъствие и по-определено мисълта Му.

Често в този стадий младият ученик получава специални и особени наставления, които ще му помогнат да премине по-бързо Пътя. Вие можете, ако искате, да прочетете тези поучения в малката книга, която носи названието „При нозете на Учителя“, книга, в която един млад ученик, под ръководството на Учителя си, е записал, както е могъл, ден след ден, при всяко връщане във физическото си тяло, това, което Учителят му го е научил относно начина, по който да прилага в живота придобитите качества и да разбира напълно тяхното значение. Доколкото зная, това е първият случай, когато на ученик бива позволено да отбелязва текстуално наставленията, получени в полето на по-висше съзнание, които се отнасят до качествата. Не искам да кажа, че нищо досега не е било давано на света от великите Учители, но особеното в този случай е, че тези Качества са разгледани едно след друго, като се дава точния начин, по който трябва да се прилагат в живота. Ето какво казва този, който е записал тези наставления: „Това не са мои думи, това са думи на Учителя, който ме учи. Без Него аз нищо не бих могъл да сторя: с Негова помощ аз стъпих върху Пътя. Ти също - и ти желаеш да влезеш в същия Път - и думите, които Той каза на мене, ще помогнат и на тебе, ако само ги изпълняваш. Не стига само да се каже, че те са истинни и прекрасни: който иска да сполучи трябва да постъпи тъкмо така, както е казано тук. Ако гладният види храна и си каже „добра е“, това няма да го насити: той трябва да протегне ръка, да вземе и да яде. Също така не е достатъчно да чуеш само словата на Учителя: трябва да вършиш каквото Той казва - внимателен към всяка негова думица, възприемчив към всяко загатване.“

Това, което ще ви кажа за качествата, които са необходими на ученика, е заето от тази малка книга, която е прямото учение на един от Учителите на Мъдростта и Състраданието. Аз не мога, разбира се, да ви дам всичко, което е казано в нея, защото това би ми отнело повече време, отколкото разполагам, но прегледа, който мисля да ви дам, е извлечен от това специално наставление, което - нека ви припомня - може да се намери -макар и под друга форма, неотговаряща на подробното изложение, което имаме тук - в Индуските и Будистки Писания, които са описали за нас Пътя на изпитание така добре, както и самия Път. Там са дадени техните имена и очертанието на тези качества отдавна е дадено в наши ръце. Впрочем, специалното приложение може да помогне на тези измежду вас, които знаят имената, но често са се питали, как могат да бъдат приложени в живота. Именно това прилагане ще се опитам да ви посоча аз днес. Моите думи, естествено, ще бъдат много бледи покрай самите думи на великия Учител. Как биха могли устни, които са още земни, да изкажат ясно тези велики духовни истини, излезли от чистите устни на един Учител на Мъдростта?

* * *

Първото качество, което трябва да развие ученикът, както ви казах миналата седмица, е Различаването. Будистите го наричат „отваряне вратите на Духа“, един образен и пълен със значение израз. Аз ви говорих също за медитацията и за средствата, които трябва да се прилагат, за да намери човек в себе си висшето съзнание, което е истинското Аз. Прочее, как ще прилагаме в практическия живот това, което сме научили в медитацията? Да медитираме върху едно дадено качество и после да го живеем - ето сигурния път към прогрес.

Учителят разделя цялата човешка раса на две големи класи, много ясни и много различни една от друга. Той казва, че в света има само две класи хора: тези, които владеят познанието и тези, които не го владеят. Втората класа, естествено, обхваща засега по-голямата част от човечеството, защото, както казва един друг Учител: „Много малко са ония, които влизат в тесния Път“. Познанието, така както Учителят го определя, е познанието на Божествената Воля в еволюцията. И усилието, направено за да се работи с тази Воля, ще има за резултат да

помага ефективно да се приближи деня, когато тази Воля ще бъде изпълнена и на земята, както вече е изпълнена във висшите светове. Да знае, че светът е воден към една цел, по-висока и по-благородна, да знае, че всеки син човешки, млад или стар, бавен или бърз в прогреса си, върви напред под импулса на Божествения План, и че той може да бъде подпомаган или спъван във вървежа си. Да признае този Божествен План и да се опита да живее съобразно неговите закони, да постъпва така, че собствената му воля да съучаства на Божествената Воля, която е едничката истинска воля в живота - това е характеристиката на тези, които знаят. Тези, които не знаят, те са невежи.

Като насочим сега вниманието си върху прилагането на практика на това познание, казва ни се, как да прилагаме различаването в живота, не само като различаване на действителното и недействителното, но различаването на повече от по-малко действителното, търсене на тия, в които се намират най-главните белези на реалното. Най-напред ние трябва да признаем, че всяка форма е недействителна, а е действителен само животът в нея. Така че, да вземем един пример, малко значи за окултиста религията, към която той принадлежи, малко значи за него дали един човек е индус, будист, християнин, израилтянин, зороастриец или мохамеданин – всички тези религии не са важни форми, важен е начинът, по който човек практикува религията си и доколко духът на неговата религия влияе върху мисълта и живота му. Така че, различавайки действителното от недействителното в една религия, ние трябва да оставим настрана въпроса за формите, допускайки изцяло, че те имат своя цена за тези, които имат нужда от тях – те са жалони, които направляват човека по пътя на живота – знаейки, че те са пътища, които водят към само една цел – Съвършенството. Окултистът не се опълчва против никоя от тези форми, той не презира и не подиграва никоя от тези религии, които той може да е надраснал. Но той трябва да разбере, че докато тези форми са много, Мъдростта е една и че Мъдростта е храна за душата, докато формите служат за обучение на тялото.

Ученикът трябва също да се научи да прави разлика между истината и лъжата, не както светските хора правят това, а както прави окултистът. Човекът, който упражнява мисълта си в истината и избягва грижливо всичко, което му се вижда лъжливо, никога не бива да приписва на друг човек низък мотив в делата му. Ток не може да види този мотив, той няма право да съди това, което не може да знае. Постъпвайки така, той нарушава закона за истината. Ако някой човек ви говори с ядосан тон, не бива, само затова, да мислите, че той има намерение да ви обиди или наскърби, защото всяка душа си има своите грижи, своите занимания и възможно е, преди да ви срещне, този човек да е изпитал някоя неприятност или скръб, която вие не знаете и по причина на това нервите му са били възбудени, и той е бил принуден да ви говори грубо. Не приписвайте никога на другите някоя осъдителна причина, когато не я знаете със сигурност, защото, повтарям, така вие нарушавате окултния закон за истината и се излагате да бъдете осъдени като лъжлив свидетел пред съда на великия Учител.

Трябва също да се научите да различавате не само доброто от злото – защото за окултиста не трябва да има избор между добро и зло. Той е длъжен да върши доброто на всяка цена и при каквито и да било жертви. Той не може както мнозина правят да се колебае между Пътя, който е съгласуван с Божествената Воля и този, който върви срещу Нея, защото, напредвайки по Пътя, той трябва винаги да си спомня, когато се касае проблема на доброто и злото, че няма извинение за окултиста, който се отклонява от закона на доброто. Той даже трябва да се придържа о този закон по-здраво, по-ревностно и по-предано отколкото хората на външния свят. Да се държи о здравата страна трябва да бъде естествено за неговата природа, така че да не става въпрос за следване на на-долния път, щом веднъж вече той е видял нагорния. Не искам да кажа, че Окултистът никога не ще греша, че неговото разсъждение винаги ще бъде право, но искам да кажа, че той винаги ще застава на страната на истината, защото иначе неговите очи ще бъдат замъглени, той ще се мъчи и най-после ще падне по Пътя. Не само кандидатът трябва да различава доброто от злото, но и по-важното от по-малко важното - по пътя на доброто, който той следва. Понякога се повдига въпрос за относителната важност на фактите. И когато този въпрос се явява, кандидатът трябва да си

спомни, че да се подчинява на Божествената Воля и да следва ръководството на своя Учител е едничкото важно нещо в живота. Всичко друго трябва да стори път на това. Всичко друго трябва да бъде строшено, за да бъде запазено това, защото тази Воля указва най-важната длъжност и когато я следва, той извършва за хората най-голямата служба, която е възможна за човека.

После, като се старае грижливо да прави разлика между същественото и несъщественото, той трябва да култивира в себе си нежна отстъпчивост и приятна учтивост към нещата и работите, които не са от голяма важност. Добре е да отстъпва човек в дребните маловажни работи, за да може да държи здраво важните. Аз си спомням мъчнотията, която изпитах, докато побежда властните инстинкти, които бях пренесла от миналите си животи, животи на борба и бури. При все това сполучих, правейки нарочно, в продължение на една или две години всичко, каквото ми искаха, дори и най-нищожните неща, освен, разбира се, когато бяха противни на доброто. Аз дори преувеличавах това практикуване с цел да поправя бързо този вроден недостатък. По такъв начин аз изгубих много време, би казал човек, да правя куп детински неща, които ми искаха, като например, да отида на разходка, когато бих предпочела да остана в къщи и да чета книга. Така аз отстъпвах пред всичко, което нямаше значение, за да мога да вървя напред към целта, без някога да се отклонявам.

Аз бих препоръчала това средство на тези от вас, които имат властна и упорита натура, защото за махалото, чието движение се наклонява повече на една, отколкото на друга страна, е най-добре да се увеличи движението в противоположната посока, ако иска човек да възстанови равновесието - златната среда, която гърците считаха за висока добродетел. Та даже когато разполагате с малко време, а имате много работа, вие няма да изгубите, а напротив, много ще спечелите, ако стигнете дори до крайност, само за да придобиете тази добродетел и да изкорените един недостатък.

Също вие трябва да се научите да правите разлика между дълга да помагате и желанието да властвате. Мнозина са тези, които винаги се намесват в мислите и делата на другите и които искат, така да се каже, да спасят душата на техните съседи, вместо да се занимават със собственото си спасение. Нека ви бъде като правило това, че като сте свободни да помагате, никога не трябва да се опитвате да упражнявате контрол върху други, освен в случаите, когато вие сте поставени за настойник на някого. В такъв случай ваше задължение е да упражнявате контрол върху неговото поведение.

Учителят учи, че ние трябва да упражняваме различаването до такава степен, че това първо велико Качество да стане втора природа на ученика.

Второто Качество се състои в това да нямаш ни желания, ни страсти. Това е много лесно, що се отнася до грубите страсти и желания, тъй като това са неща, които са признати от ученика за нереални и преходни. Те нямат вече привлекателност и сила да задържат този, който върви по пътя на усъвършенстването.

Както казва един пасаж от старо индуско Писание: „Желанието за чувствени предмети изчезва, щом човек види Всевишния“. Щом веднъж очите погледнат красотата и чудното съвършенство на един Учител, щом лъчезарната светлина на Неговата природа е поразила ослепените ни очи, остава само едно желание - да пораснем до Него и да станем, в малък размер, Негов образ, Негов пратеник сред хората.

Но има някои тънки желания, които могат да спънат невнимателния пътник. Например, желанието да видиш резултатите от своята работа. Ние работим с цялото си сърце и с всичките си сили, ние посвещаваме нашия живот да помагаме на хората и да ги издигаме. Но ще можете ли вие, без да ви трепне сърцето, да видите провалена в праха цялата ваша работа и стените, които сте построили за подслон, да паднат в развалини в нозете ви? Ако не - тогава вие работите за резултатите, а не от чиста любов към човечеството, защото ако въпреки добрите ви намерения, постройката е била погрешна, великият Божествен План я

разрушава и това е добро. Но материалите, които са служили за издигането ѝ, не се изгубват. Цялата сила, която е била изразходвана в работата, всеки стремеж, който е бил вплетен в нея, всяко изразходвано усилие, всичко това ще послужи за построяването на една нова сграда, по-голяма и по-удобна за Плана на великия световен Архитект. Така ние се научаваме да работим без да очакваме награда, уверени, че всичко, което е добро ще остане, и съгласни всичко, което е лошо, да бъде разрушено.

Понякога ученикът изпитва силно желание да притежава психични сили: „О! - казва той - колко по-полезен бих бил аз, ако само бях ясновидец, колко по-ефикасно бих помагал, ако можех да си спомням за това, което съм направил извън физическото си тяло!" Кой е най-добрият съдия в това? Ученикът или Учителят? Ако Учителят отсъди, че вие иде бъдете по-полезен в работата, ако притежавате психически сили, Той ще отвори за вас пътя и ще ви каже, как можете да ги добиете. Обаче понякога ученикът работи по-добре когато няма такива сили за някоя специална работа, която Учителят възлага на своя ученик да извърши. Оставете на Учителя грижата да избере удобния момент когато тези сили ще трябва да разцъфтят. Те са цветята на духовната природа и те ще достигнат до пълна зрялост, когато великият Градинар отсъди че моментът на разцъфтяването им е дошъл.

Не само ние очакваме от делата си резултати, не само ние желаем психични сили, но и често биваме обзети от още по-тънки желания, например, да бъдем уважавани, да блестим, а също и желанието да говорим, за да покажем колко знаем. Ние трябва да се откажем и от това желание, казва ни Учителят, защото мълчанието е характерният белег на истинския окултист. Този последният говори само когато иска да каже нещо истинско, полезно и добро, в противен случай той знае, че думата е примка и стръв. Половината от злото в света е причинено от безполезни думи. Не напразно Христос е казал: „Истина ви казвам, хората ще си дадат сметка, в деня на съденето, за всички празни думи, които са казали." Христос е предпазвал учениците си не само от вредните и лоши думи, но най-вече от празните. „Знай, искай, смей, мълчи" - това е една от характеристиките на окултиста. Трябва да се изкоренят всички тънки желания, докато остане само волята, здравата и решена да служи воля, но да служи в съгласие с Божествения План. По такъв именно начин се добива отсъствието на всякакво желание, това, което будистите с право наричат „подготовка за действие".

После идват шестте скъпоценни камъни, за които ви говорих миналата седмица: Контрол на Ума, който предпазва ума от всичко лошо и го оползотворява за всичко добро. Този контрол на ума е необходим по Пътя, защото ние трябва да нагодяваме ума си така че той да не може по никакъв начин да бъде тревожен, нито смущаван от нещо, идващо от външния свят като: загуба на приятели, загуба на богатство, хули, нещастия, всичко, което е причина за смущение в света. „Всичко това - казва Учителят - няма значение". Но колко малко са тези, които признават тази велика истина! А при това, тези нещастия, както светът ги нарича, са само плодове, останали от мисли, желания и действия от вашите предишни животи - минала ваша Карма, която се изхарчва в сегашните действия. Тук няма нещо, което да ви смущава, напротив, трябва да ви окуражи, защото то ви показва, че лошата ви Карма от миналото сега се изхарчва, а вие малко бихте били полезни за работата на Учителя, докато не се освободите от нея. Помъчете се да владееете така своя ум, че да не мислите никакво зло, но да понасяте весело изпитанията и да бъдете винаги весели, доволни и спокойни.

Вие нямате право да падате духом, едно подобно държане пръска наоколо печал, която кара другите да страдат, защото ваше задължение е да умножавате радостта в света, а не да допринасяте за неговата мизерия. Ако вие сте убити духом, Учителят не може да си послужи с вас, за да прати Своя живот през вас с цел да помага на Своите братя. Отпадането духом е като преграда, издигната през някоя река, за да попречи на водата да тече свободно. И трябва да се пазите много да не издигате прегради по пътя, по който живота на Учителя се излива през ученика, защото това значи да се попречи на Неговата благословия да радва сърцата на хората. Бъдете господари на мислите си, а следователно, и на делата си. Бъдете добри и любящи колкото можете.

След това трябва да развиете Толерантността - тази тъй голяма добродетел, но тъй рядка между нас. Учителят препоръчва да се изучават различните религии, за да може човек да бъде полезен на тези, които ги изповядват. А присъдата на света е строга спрямо това. Колко пъти съм чувала тази критика отправена срещу мене: „Ани Безант говори като индуска, когато е в Индия и като християнка, когато е в Англия". Да, разбира се! Как би могла да говори тя другояче? Да говори за индуизъм на християни! Но тогава в какво би могла тя да им помогне? Да говори за християнство на будисти и индуси! Но това само би забулило за погледите им великите истини. Нашият дълг е да знаем, за да можем да помагаме, а човек може да достигне сърцата на хората само чрез симпатия, като се поставя на техния светоглед, вместо да стои упорито на своя. Това е главната характеристика на този, който наистина е толерантен, че той може да гледа на нещата от гледището на другите и говори от това гледище, за да може да помага. После трябва да се научите на Издръжливост, за да бъдете в състояние да понесете изпитанията, за които ви говорих, изпитания, които ще завалят върху вас, за да се изчерпи по-бързо Кармата на вашето минало в един кратък промеждутък от време, за да бъдете след това готови да служите. Посрещайте трудностите на живота като чест, а не като наказание. Приемайте ги като белег, че господарите на Карма са чули вашия повик за по-бърз напредък и ви дават вашата минала лоша Карма, за да я изхарчите и да се освободите от нея. Тогава вие ще можете да понасяте всичко радостно, а не с печално и недоволено лице. Както са казали в древността, че мъчениците са гледали на огъня, който ги изгаря, радостно, като на огнена колесница, която ги отнася при техния Господ.

След това трябва да развиете в себе си Едноцелност или Равновесие, както го наричат индусите и будистите - такава едноцелност в Учителевата работа, такава равновесие, че нищо да не може да ви отклони от нея. Както иглата на компаса се насочва винаги към полюса и бързо се връща, когато бъде отклонена от него, така и вие трябва да насочвате цялата ваша воля към целта, която преследва Божествената Воля, т.е. това човешко усъвършенстване, което се стремите да достигнете.

Последната от шестте скъпоценности е Вярата или Доверието във вашия Учител и в самите вас. Но, казва Учителят, човек може да възкликне: „Да имам доверие в себе си ли? Много добре се познавам аз, за да имам вяра в себе си!" „Но - Учителят ще отговори - вие не познавате себе си, вие познавате само външните си обвивки, които скриват силата, която е във вас, силата на непобедимото Аз." По такъв начин шестте скъпоценности на ума се връзват последователно в характера, така че по-късно да се усъвършенстват още повече, но засега поне дотолкова, че да могат да се виждат в характера на Кандидата.

И тогава, о, тогава остава последното от великите Качества, най-трудното от всички, това, което вероятно ще предизвика голяма опозиция в умовете на болшинството. Индусите и будистите го наричат Желание за Освобождение, Учителят го нарича Единение с Всевишния, а понеже Всевишния е Любов, то Той го свежда до Любов към всички хора. И като говори за тази голяма добродетел на Любовта, тази любов, която е изпълнението на закона, Той осъжда три порока като престъпления срещу любовта, които ученикът трябва съвсем да изкорени в себе си. Това са злословието, жестокостта и суеверието. М Той обяснява защо е така. Той взима най-напред злословието и показва как, като мислим лошо за някой човек, ние нанасяме тройна вреда на хората около нас. Първо, ние изпълваме околността с лоши, а не с добри мисли и Учителят казва патетично: вие увеличавате човешките страдания. После, ако във въпросния човек има наистина лошото, което ние мислим за него, с нашите мисли ние още повече ще го усилим и така той още по-трудно ще го победи. Вие правите задачата му по-мъчна и борбата, която той води, за да се поправи - по-трудна. Може би дори лошата мисъл, която вие храните към него, ще бъде решителният удар, който ще го накара да падне, докато в друг случай той би останал прав. Ако вашата мисъл е лъжлива, а не вярна, в този случай вие пробуждате в него едно зло, което още не съществува в характера му. Вижте, колко е гибелно да се мисли зло, дори без то да се изрича. Когато вие предадете такава едно злословие на друго, той ще го предаде на трети и така

вие ставате извор на зло, колкото и необмислено да сте казали вашите думи.

Жестокостта също така е голямо престъпление срещу любовта и Учителят дава няколко примера за жестокост, за да може ученикът да ги избягва. Първо, жестокостта по религиозните въпроси - тя е била упражнявана в миналото чрез убийства и мъчения, които е извършвала инквизицията. Но същият дух ние срещаме днес и във всички разпалени религиозни спорове и в горчивите думи срещу тези, които се опитват да търсят истината извън утъпканите пътища на хората.

Нали такъв бе случаят с нашия твърде почитан приятел г-н Кембъл, който, вследствие притесненията, които му причиниха неговите събрата в първите дни на борбата, която той трябваше да води, за да добие правото да излага публично това, което смяташе за истина, се принуди да изостави част от своята работа. Духът на религиозна жестокост не е умрял, макар той да не се проявява сега нито чрез огъня, нито чрез мъченията!

Вивисекцията е една друга форма на жестокост, която Учителят изобличава. По този въпрос всички окултисти са единомисленици. Каквото и да казва науката, каквито и да са благосклонните мнения, изказани от комисиите, събрани да обсъждат този въпрос, вивисекцията (правенето на опити върху живи същества) е една безполезна жестокост. Даже в рапортите, обнародвани от защитниците на вивисекцията, се признава, че голяма част от жестокостите са били излишни и не са постигали целта си. Дори се казва, че опитите са можели да бъдат правени и без жестокости.

След инквизицията и прекалената набожност и след вивисекцията, Учителят посочва една друга форма на жестокост - жестокостта на учителите към децата, които са им поверени за учене и възпитаване. Ученето е една от най-благородните професии, която би могъл да приеме човек, но тя също дава възможност да се нанася вреда, в която, за нещастие, изпадат мнозина. Телесните наказания, които силни и здрави хора нанасят на слаби и немощни деца, са една форма на жестокост, която Учителят на Състраданието твърде много осъжда и определя като такава, която спъва прогреса на човека по Пътя. Четвъртият вид жестокост, споменат от Него - боя се, че няма да бъде призната тук - е ловът, при който се жертват живи същества само за удоволствие на човека. Признавам, че ловът е една традиция, че общественото мнение не го осъжда, че човек може да убива хиляди птици, без да бъде глобяван като палач, а по-скоро ще бъде погледнат като добър ловец - обаче тази спортна жестокост все пак е пречка за тези, които искат да влязат в Пътя. И Учителят обяснява, че се извършва необмислена жестокост с този дял в общата мизерия и страдание, както и преднамерената жестокост, която е сравнително по-рядка. Той казва, че законът на Карма не забравя, макар човекът да не помни и че всяка мъка, причинена на някое чувстващо същество неизбежно докарва страдание на този, който я е причинил.

Най-после Той посочва суеверието като последно престъпление спрямо любовта и учи младия Си ученик да го избягва напълно.

Но преди да разгледаме този въпрос, има един пункт, отнасящ се до жестокостта, който за момент аз изоставих, но върху който трябва да се върна, защото той засяга, в широк мащаб, тези между вас, които са богати и си служат с по-бедни от тях, за да им работят. Макар че това има по-голямо значение за Индия, Учителят изтъква като голяма жестокост неизплащането на заплатата, когато тя вече е заслужена. Макар че този факт се явява по-рядко в Европа, където е станало задължително да се плаща редовно на работниците, индуските Учители не са престанали да го имат предвид. Така, както е казал Мохамед: „Плати на твоя работник преди да е изсъхнала потта от тялото му“. Страданието, което произлиза от такова пренебрегване често пъти бива горчиво и понякога причинява лоши последици за този, който е негова жертва.

Един друг грях, много общ на Запад, към който се прилага същото осъждане, е закъсняването при изплащането на фактурите на работници и доставчици, за които от това понякога

животът става много мъчен. Жените, които работят с иглата си, мъжете, които шият мъжките дрехи, са много често принудени да умрат от глад по причина, че високопоставени личности, заемащи високи обществени положения, забравят страданията и грижите, които причиняват като протакат своите издължавания. Това е пак един от обществените грехове, от които много трябва да се пази този, който се стреми да стане ученик. Този начин на действие понякога може да причини фалита на някой търговец, както и мизеруването на тези, които той използва като работници.

Последното престъпление срещу любовта, както вече казах, е Суеверието. Учителят говори специално за два вида такова: едно, което съществува и днес, макар и твърде ограничено - е принасянето в жертва на животни в някои храмове в Индия и то най-вече в селата, където населението е много бедно и съвсем невежо. Но има и такива храмове, срам ме е да го призная, където културни и чувствителни хора все още продължават да принасят в жертва кръвта на животни пред Божеството, което почитат. Учителят осъжда това и аз вярвам, че и вие ще се присъедините към Него. Впрочем, мисионерите също са съгласни с нас по този въпрос. Но какво отговарят те, когато им се отбелязва: „Защо забранявате да се принасят в жертва животни в нашите религиозни церемонии, когато вие жертвите много повече, за да задоволите вашите човешки гърла?" Това също е обявено от Учителя за голямо суеверие - „защото суеверие е, казва Той, да се вярва, че човек има нужда от месо за храна". Впрочем, както знаят това всички, които решително се отказват от неговата употреба, в резултат те са добили здраве, а не болест, следвайки закона на любовта. Ако вие обмислите това и стигнете до убеждението, че месоядството е едно суеверие, това сигурно ще ви помогне да се откажете от този навик. Помнете наистина, когато изпращате мисионерите си в Индия, че те никога не ще успеят да трогнат сърцата на индусите, че били жертвали една коза за Дурга, докато в същото време такава коза се принася в жертва в дома на г-н и г-жа Проповедникови, за насладата на тяхното гърло. Защото индиецът е логичен и ще ви отговори: „Ако е грешно да се принася животно в жертва на Бога, защо да не е когато се принася на човека? Ако животът на животното, както вие казвате, е ценен в очите на Бога, тогава защо му го взимате, за да го поставите на вашата маса, а не върху жертвеника, посветен на Бога?"

Така великият Учител очертава Качествата, които ние трябва да изработим в себе си, ако искаме да преминаем първата порта на Посвещението, когато се ражда Христос в човешкия дух. Аз успях да ви дам само един преглед твърде непълен и бърз за тези чудесни поучения, които идат от Учителя и които трябва да ви осветят, но все пак вие виждате, че това е едно строго изискване. Вие виждате, как от нас се изисква да се освободим от цял куп предразсъдъци, обичаи и необмислени действия, ако искаме да намерим Учителя и да бъдем приети от Него между учениците Му.

Дано успеете да преминете пречките, които рутината, безгрижието и навикът са натрупали около вас. Дано моят слаб глас успее да ви убеди, че в живота няма по-голяма радост от радостта на ученика, че няма жертва, която да не е като сурова руда, която като се хвърли в пещта, излиза оттам като чисто злато. Нека в сърцата на някои от вас - дори и на малцина в тази голяма зала - тези слаби думи запалят вечния пламък, и нека мимолетната емоция, изпитана може би, докато сте ме слушали, се развие в здрава воля и постоянно усилие! О, тогава вие също в едно близко бъдеще ще намерите Учителя, вие също, които търсите, ще намерите. Ако чукате, с чука на всички искани качества, вратата ще се разтвори широко пред вас и вие ще намерите Учителя, както аз имах щастието да Го намеря сама. Вие ще видите, че няма по-съвършена свобода от тази, която предлага „служенето" и по-дълбока радост от тази, която носи присъствието на Учителя. Тази е надеждата, която бих желала да ви оставя днес, това е стремежът, който би ми било тъй сладостно да пробудя във вас. И нека несръчността на тази лекция и слабостта на нейните думи не ви попречат да видите блясъка на ослепителната светлина на тази съвършена и свръхчовешка красота на Учителя, когото вие можете да намерите, ако желаете, след което вие също ще можете да кажете: „Дирих и намерих".

ЖИВОТЪТ НА ХРИСТА

Ние видяхме как нашият обикновен светски човек се обръща съзнателно към висшия живот, ние го проследихме когато търсеше Учителя, докато се срещна с Него.

Днес ние ще го придружим през първото от четирите велики посвещения и оттам през целия Път на Ученичество, докато стигне входа на петото. За този живот именно говори апостол Павел - за живота, на който началото е Раждането на Христа в човека. Вие си спомняте, без съмнение, колко много апостолът е желаел да види своите ученици достигнали до висшата опитност - раждането на Христос в тях. Така също вие ще си спомните, че той говори и за друг един стадий, „този, когато човек достигне да стане съвършен и се издигне до ръста на съвършенството Христово". По такъв начин великият апостол на Християнската църква посочва двата периода от учението, които ние ще проследим днес - първо, Раждането на Христа и второ, достигането на пълните размери, когато човек става Съвършен Мъж.

Такова е било схващането на апостол Павел относно значението и важността на Пътя, както го рисува християнството. Днес амбицията на християнина не се издига тъй високо: да бъдеш спасен от някой друг (от разпнатия и страдал Иисус), да се облечеш в чужда правда, като в чужда дреха - това се счита днес за истински християнски живот. Но великият апостол съвсем иначе е гледал на предназначението на хората. Съвсем друго е разбирал той под думите „вашето призвание и избор". Не да бъде спасен от други, но да стане Спасител - това е бил старият и велик идеал на християнина: да стане сам Христос, да живее живота на Христос, да премине през великите опитности, посочени в Евангелието като случки в живота на Иисус, които обаче, правилно разбрани, не са случки в живота на едно лице, но отделни последователни действия във великата драма на Посвещението на Духа. Гледан в тази светлина, този висш Път е отворен за човека, като път, който трябва да бъде следван от всеки един, който иска в свое лице да изпълни голямата надежда на Апостола, която възлага той на духовните си деца. Това и нищо по-малко от него е възможността, която очаква всички, които желаят да прогресират. Тази именно част от живота е, която носи името „Пътят", при будистите „Пътят на Святост", а при римо-католиците „Пътят на Просветление". Това е Пътят, върху който светлината на Духа блести все повече и повече, чак до деня на съвършенството. Този живот, който е бил живян от Христос, като „първородният между много братя", не е единствено доказателство за това, до което божественото човечество може да достигне. Съгласна съм напълно, че този път изисква от кандидата пълно отказване от всичко, което той преди е считал за ценно и желано. Ето защо право е казано: „Тясна е Вратата и тесен е Пътят, и малцина са ония, които го намират". В бъдещите времена мнозина ще следват този Път, в далечно бъдеще всички човешки същества ще го познават, но човечеството едва е преминало половината от еволюцията си и затова малцина са, които днес искат да вървят по Пътя.

Употребих думата посвещение. Преди да продължа по-нататък, аз трябва да се спра за момент върху този термин и да ви дам неговото ясно значение. И аз ще ви помоля да си спомните какво знаете всички от проучванията, които сте правили по история на миналото. Вие ще си спомните, че древни нации са притежавали някои велики институти, известни под името Мистерии, термин, към който са били прибавяни определения, за да се различават едни мистерии от други -например Елевзински, Орфееви, Бакхусови... Но каквото и име да им се е давало, те са били все Мистерии и мнозина са били посвещавани в тях. Ние четем, че в миналите времена, най-чистите и благородни хора са участвали в тези Мистерии, че тези Мистерии са убивали всякакъв страх от смъртта и са давали увереност в Безсмъртието. Че тези, които са влизали в тях, са добивали мъдрост, която другите хора не са притежавали и че посветените са се отличавали не само с развитието на ума си, но още повече с чистотата и благородството на живота си. Днес от всички се признава, че Мистерии са съществували не само в Гърция и Египет, но също и в Персия, Индия и Китай. Двата най-велики

религиозни Учители на Индия са познати като специални тълкуватели на Мистериите, а също и на Пътя, който води през тях към целта. Един от тези велики Учители е Буда и неговите ученици все още пазят подробностите, които той е дал относно Пътя. Другият е Шри Шанкарачария, великият Учитель на Индуизма, който също е учил Пътя и е обозначавал етапите по идентичен начин.

После, като оставим настрана, за момент, тези велики религии, които са предшествали християнството, ние намираме, че Мистериите са съществували и в примитивната Християнска църква. Ориген и Климент Александрийски говорят за тях в Писанията си. Св. Климент казва, че не може да изложи публично това, което е научил в Мистериите, но че някои от читателите му ще разберат неговите загадки. Вие също може да прочетете тази знаменита декларация, която се е произнасяла в Християнската църква, когато тези, които са били сметнати за достойни, са били повиквани, за да бъдат допуснати в мистериите: „Нека този, който е уверен, че дълго време не е извършил никакво престъпление, се приближи и се запознае с тайните учения, които Иисус е оставил на учениците си“. И вие може да научите от писанията на Църковните Отци, че понякога Ангели са се явявали в тези Мистерии като Учители и са откривали съществуването на един невидим свят на тези, които били смятани за достойни да бъдат посветени в тези светове.

Макар Теософското общество днес да прокламира отново съществуването на Посветените Учители и на Мистериите, които никога не са изчезвали (и това е една от работите, за които то е изпратено в света), то съвсем не претендира, че с това прокламиране прибавя нещо ново към световните религии. То само припомня на всяка една нейните собствени предишни знания и възможности. Ако ние казваме, че Мистериите все още съществуват, ако ние твърдим, че Вратата на Посвещението е още отворена, ако ние прогласяваме, според старата дума, че които дирят ще намерят, и които чукат, ще им се отвори - ние не казваме нещо ново, но само повтаряме едно забравено послание - даваме на един потънал в материализъм свят знанието, което той е забравил и към което е обърнал своя гръб.

Ето защо аз ви говорих за живота на Посветения под Християнска форма, за Христос-Живота, за да ви припомня, че това не е специално учение на източните религии, но едно всемирно учение. Името Христос (Помазаний) е било известно много по-рано преди идването на великия Основател на Християнството, защото то е било давано на тези, които са били посветени, „помазани“ от Светото Мирово на Духа, и са започвали да вървят по Пътя, който ги е правил Свещеници и Царе на Бога.

Това е древният Път, наречен от незапомнени времена Пътят на Кръста, защото Кръстът е символ на живота, на тържествуващия над смъртта живот, на Духа, тържествуващ над материята. И на Изток, и на Запад този Път е един и същ. Има само едно окултно учение, само една Бяла Ложа, чиито членове са Пазителите на духовните съкровища на нашата раса. И те не правят никаква разлика между черни и бели, те признават само качествата, които приготвят човека за Посвещение и отварят, според древния обичай, Вратата на човека, който иска да върви по стария и тесен Път.

Сега, какво значи това Посвещение в Мистериите? Казано кратко и ясно, то значи разширение на знанието. Самото Посвещение е една редица от явления, през които човек трябва да мине. Това са действителни явления и опитности, заемащи известен период време, а не една смътна и неопределена редица от изпитания. Това са действителни общения, мисли и дела, през които човек преминава докато е във физическото си тяло, пред едно голямо събрание от Учители. В резултат човек започва да живее напълно съзнателно в един нов свят, като че ли едно ново чувство се пробужда в него, като отваря за него един нов свят наоколо. Както сляпороденият познава света само по слух, вкус и пипане, но когато му се отворят очите, ще види един нов свят, съвсем различен от този, който си е представял, същото се случва и с човека, който преминава през великата церемония на Посвещението и се възвръща в тялото си, във физическия свят на хората. Той вижда един съвсем друг свят

около себе си, неговото съзнание влиза в съвсем нова фаза, той сега вижда това, за което е бил сляп, сега той знае това, което по-рано само е предчувствал.

По този Път има пет големи церемонии за Посвещение. Петата е тази, която довежда труженика до състоянието Учител. За нея аз няма да ви говоря днес. Четири са Портите, които водят към крайното Божествено Съвършенство и за тях аз ще ви говоря днес. Да вземем четирите велики събития, описани в Евангелието и имащи връзка с живота на Христос, които според християнската символика представляват, под друго име, реалностите, които намираме у индусите и будистите, когато вписват Пътя. Първото от тия събития е, както казах, Рождението на Христос, второто - Кръщаването, третото - Преображението и четвъртото - Страданието. Ние ще ги изучим последователно, посочвайки символа, който се крие зад всяко едно от тях и имената, с които те са означени от нашите братя на Изток. Този човек, в когото Христос се ражда, т.е. новият Посветен, се е наричал винаги „малкото дете". Спомнете си Евангелските думи: „Докато не станете като малко Деца, вие не ще влезете в Царството Небесно". Небесното царство или царството Божие, е старото име на Пътя и само „малкото дете" може да влезе там - детето-Христос Новият Посветен е този, който току що се е родил за този нов живот на Духа. Това разширение на знанието, което той е могъл да достигна, му е отворило за първи път този голям духовен свят, в който всички истини достигат¹ до човека чрез интуицията, а не чрез разсъждение, в който очите на Духа са отворени и той вижда духовните истини направо, тъй като сега ги познава чрез интуицията, а не чрез разума.

Когато великата церемония се свърши, тогава, било с помощта на самия Учител, или с тази на някой напреднал ученик, който е бил делегиран за тази работа, в новия Посветен се открива онова съзнание, което постепенно трябва да процъфти, докато той завладее онова познание, което отначало се представя като ослепителна панорама. Защото посветеният влиза в един нов свят, затова първото от великите Посвещения се нарича „второ раждане", „раждане на Духа". Сега той е второроден, защото макар да се е раждал на земята много пъти, той се е раждал за живота на материята. Сега той е роден за живота на Духа, който отсега нататък завинаги ще бъде негов. Това е ключът на познанието, който, образно казано, се дава на новия Посветен. Това е една нова мощ, една нова способност, ново чувство, което постепенно се е развило в него, по време на приготвянето и което избликва сега като полезна сила, и влиза под неговия контрол. Тогава именно Посветеният произнася обетите за вътрешно себеотрицание, които намираме символизиращи в трите обета на Римокатолическата и Англиканската църкви, където тези обети допускат кандидата до това, което те наричат „свръхестествен живот". Това са обетите за бедност, целомъдрие и послушание. Те символизиращат една велика духовна истина: вътрешно отказване от страна на новопосветения, от всички физически, астрални и умствени притежания, които досега той е смятал за своя принадлежност. Не чрез думи, а чрез едно вътрешно отказване, той се отрича от всяко чувство на притежание от всичко, което се предполага, че владее. Той може да притежава богатства, но те не са вече негови, те принадлежат на великата Бяла Ложа, в която току що е влязъл. Той може да има умствени способности, но те вече не му принадлежат, защото той трябва да си служи с тях само за каузата, на която се е посветил. М тъй, от неговото сърце изчезва всяко чувство на притежание, всяко чувство на собственост. И по един странен парадокс, когато се е отказал от всичко, тогава именно Царете на земята, Мъдреците (Влъхвите) му поднасят съкровищата си и ги слагат пред нозете на безпомощното дете. Защото когато човек не желае нищо, тогава той притежава всичко. И ръцете, които безспирно се изпразват в служба на света, биват постоянно изпълвани, макар че никога нищо не задържат. Така той не само се отказва от всякакви притежания и с това става управител на работата, която намира пред себе си, но той също се отказва от чувствените удоволствия, което е вътрешния смисъл на обета за целомъдрие. Също така той се отказва от собствената си воля. от своята лична, отделна воля и се подчинява изцяло на единствената Воля, която е Божия и отсега занапред той няма да изпълнява друга Воля, освен тази и тя ще

определя всичко, което той мисли, всичко, на което се надява, всичко, което прави. Такъв е вътрешният смисъл на трите велики обета: отказване от притежаване на каквото и да било, отказване от чувствените удоволствия и отказване от личната воля.

Така възроден, той се връща отново между хората. Индусите го наричат „Скитник“, защото той не притежава нищо свое. Той странства непрестанно, „свободен като въздуха“, според думите на Буда, посветен само на служене и винаги готов да отиде навсякъде, където има нужда от него. Будистите го наричат: „Този, който е влязъл в струята“. Той е влязъл в струята, в края на която ще стане Учител. Никога вече не ще може да излезе от нея и да я напусне, защото тази струя тече от нашия свят в другия и този, който веднъж е влязъл в нея, трябва непременно да премине на другия бряг.

Преди да стигне до втората Врата, Посветеният трябва да се освободи от три слабости, да се освободи напълно и изцяло от тях, защото никога вече той не ще върви повторно по този Път. Неговият път върви все напред и напред. Тези слабости са наречени три вериги, защото те ще го задържат винаги, докато не ги строши. Първата е чувството на Отделност. Посветеният трябва да гледа на всичко наоколо си като на част от себе си. Той трябва да изпитва както радостите, така и мъките на другите, да гледа на всичко от тяхно гледище, да разбира чувствата им и да бъде способен да им съчувства. Той не бива нито да осъжда, нито да критикува когото и да било. Всички са, като че ли него самия, част от собствения му живот. Всяко чувство на отделност трябва да изчезне напълно, защото един Спасител на света трябва да се чувства едно с всички. Той не трябва да изпитва никакво презрение към тези, които са по-малко развити от него, да не произнася никаква присъда над по-малко достойните. Той вижда всички хора като части от Едничкия Живот и се идентифицира с всекиго, за да стане помощник и спасител на всички.

Той трябва да се освободи от всяко чувство на Съмнение - но не от онази правдива склонност на ума да се съмнява в това, което е съмнително, защото още не е доказано. Впрочем, това настроение винаги е необходимо, ако човек иска да избегне опасността на доверчивостта и суеверието. Той трябва да се освободи от съмнението в известни велики факти на природата. Във факта на прераждането той не може вече да се съмнява - понеже сега той знае миналите си животи. Във факта на Карма, великият закон на акция и реакция, той не може да се съмнява - защото сега той може да гледа назад и да вижда работата на този закон в миналото и да проследи работата ѝ в настоящето. Във факта на съществуването на Учителите той не може да се съмнява - защото е бил вече в оня дивен кръг Люде, където е бил посветен. Във факта на Пътя не може да се съмнява - защото сега върви по него. Такива са съмненията, които той трябва да остави след себе си, защото тези вериги може да забавят прогреса му.

Третата тежка верига е Суеверието -предубеждението, че известни обреди и церемонии са абсолютно необходими, за да се достигне поставената цел. Посветеният вече няма нужда от моста, какъвто представляват церемониите за тези, които още не могат да постигнат висшите светове със собствените си сили, със собственото си знание. Той разбира, че церемониите на всички религии са еднакво полезни за последователите им, но че за него те не са необходими. Той знае, че не трябва вече да се обляга на каквито и да били церемонии, а само на Бога вътре в себе си. Колкото и да са полезни, хубави и утешителни тези церемонии за хората, които не са преминали Портата, те нямат вече стойност за него, защото той вижда без покривало фактите на висшите светове, на които церемониите са само символи и служат като път към тях.

Освободен напълно от тези три вериги, без да може нещо да го забавя, Посветеният вече е достигнал юношеството и е готов да премине във второто от великите Посвещения, което в Християнската драма е наречено Кръщение. Писано е, че „Дух Божи слезе върху Иисус и остана в Него“. Тази е християнската форма, тя иска да каже, че Духът на интуицията слиза върху ученика и преди той да може да отиде по-далеч, преди да достигне третото Посве-

щение, той трябва да се научи да свежда този Дух долу, през своите разширени причинно и умствено тела, до физическото си съзнание, за да може той да „заживее в него“ и да го направлява. (Този процес обикновено се нарича „развитие на психични способности“ и това е така, но в истинския смисъл на термина „психични“. Обаче това не подразбира развитието на ясновидство и яснослушане, които зависят от съвсем друг процес.) Ето защо индусите го наричат тогава Строител, строител на телата, които са му необходими, а будистите: „Този, който ще бъде повикан да се роди още веднъж“, т.е. който направлява стъпките си към целта, към която се стреми с толкова жар.

Щом бъде преминато и това Посвещение, човек няма вече да се освобождава от никакви слабости. Сега той трябва да добие нови сили, тези свръхфизични сили, които принадлежат на усъвършенстването на свръхфизичните тела, които сега човек трябва да създаде в себе си, за да може да служи по-съвършено. Защото той трябва да върви стъпка по стъпка към завладяването на този голям духовен свят, светът на интуицията, в който той трябва да е готов да служи също така, както и в умствения и чувствения свят. През времето, което той употребява за преминаването на този стадий на прогреса си, той е зает с усъвършенстването на всичките си тела, за да бъде готов за голямата работа, която го очаква.

Най-често този стадий е кратък. Ученикът стига после при третата велика Порта, която в Християнската история е наречена Преображение и която индусите означават с името Лебед, небесната птица, символът на единството на личното Аз с Бога. При това Посвещение Божеството се разкрива на Труженика и осветява за някой момент Пътя, който лежи напред, и който ще го заведе в дълбините на страданието и който ще го води през долината на сянката на смъртта. Защото вие ще си спомните, че в Евангелската драма веднага след Преображението върху Маслиновата планина, Исус обръща погледа си към Йерусалим, към Гетсиманската градина и по-нататък към Голгота, но през цялото време божествената светлина осветява мрака, за да има човешкото сърце силата и куража да продължи пътя си без отклонение.

В интервала между третото и четвъртото Посвещение трябва да се преодолеят други две несъвършенства: привличането и отвращението към всички външни неща. В алегорията на Евангелието се вижда, как Христос захвърля настрана всичко, което би го задържало по пътя Му към страданията. Също така се вижда, как Той е победил в Себе си и всяко чувство на отвращение, като оставя да се приближи до Него грешницата, която иска да облее нозете му със сълзите си и да ги избърше с косите си. Защото привързаност и отвращение към всички външни неща трябва да изчезнат преди да настъпи великото изпитание. Без това не би могло да се премине Пътя и изпитанието би било свръх силите му. Така ученикът, на този етап, се научава да се издига над привързаността и отвращението, да ги захвърли завинаги - отсега нататък те не ще имат вече никаква власт над него.

Той се приготвя да влезе в Йерусалим, да бъде предаден от един апостол, да бъде изоставен от всички, да понесе самотата, в която Той ще се срещне лице в лице със страшните и върховни страдания.

Защото между третото и четвъртото Посвещение се изпречва онази бездна на мълчание, над която ученикът увисва сам в пустинята, с нищо на земята, на което да се уповае, с нищо на небето, в което да се надява, без приятел, с който да се утеши. Уви, даже образът на Всевишния е затулен за Него. Този етап е символизирай с Агонията в Гетсиманската градина, където човешкото сърце се провиква: „Ако е възможно, нека тази чаша ме отmine!“ и все пак, човешката воля се изправя, мощна в своето отречение и прибавя: „но нека бъде Твоята Воля, а не моята“.

Минава той по-нататък през всички етапи на Страданието: вижда как близките му се разбягват, вижда как го предават, как се отказват от него, как най-после бива издигнат върху кръста на агонията, за да изтърпи подигравките и презрението на всички хора. Той се вижда изоставен от всички приятели и наоколо му остават само тържестващи неприятели, които го

подиграват: „Той спасяваше другите, а себе си не може да спаси“ думи, които, впрочем, съдържат най-дълбоката от истините. И най-последно, той изпуска гласа на отчаянието: „Боже мой! Боже мой! Защо си ме оставил?“ Но именно в тази крайна усамотеност той най-последно намира себе си и се намира завинаги. Тук той загубва Бога вън от себе си, но Го намира вътре в себе си. Защото, когато припадне пълната тъмнина и човек не може вече нищо да види, тогава се повдига в човешкото сърце светлината на Духа и от утробата на мрака прозвучават крайните думи на тържествашката сполука: „Всичко е свършено!“. Тези са думите, които се провъзгласяват във величественото събрание на Мъжете, достигнали до съвършенство и на Ангелите, когато великото изпитание е свършено и агонията на кръста е преминала. Така се достига великото четвърто Посвещение, това на Архата, на Парамхамса - „Този, който е над Аз-съм-Той“. Сега вече няма разлика между Аз и Той, а има само Едно. Зад съединението стои единството. Това е Той, който е станал разпънатият Христос и следователно, Спасителят на света, който съвсем сам е преминал трудния път и е намерил в себе си Божествената сила да го мине. И който сега се събужда за сладостната истина, че няма вече да има усамотеност за него, защото той е намерил Едничкия Живот, и няма вече никога да се раздели от него. Той вече е победил и остатъкът от Пътя е вече относително гладък и лесен.

След това четвърто Посвещение - „Страсти Господни“, остава само Възкресението, Възнесението, което е Посвещението в Учител. Във вътрешния живот, който идва след това, в интервала между Разпятието и Възкресението, последните човешки слабости трябва да бъдат победени. Сега той вече е равнодушен към живота, в който и да било от световите, тъй като сам той е Живота. От него изчезва също така всяко чувство за лично съществуване, на отделно Аз, той е всичко и всички форми му принадлежат еднакво. Вече нищо не може да го поклати, защото какво би могло да поклати живота, който познава себе си?

Всичко може да пропадне, но това не може да накърни спокойствието му, защото всичко това той го е губил преди и той сам пак е останал. Той знае, че нищо не може да го досегне, защото той е станал неуязвим за всяко смъртоносно оръжие, той е станал като диаманта, който от нищо не може да бъде надраскан, нито строшен.

По такъв начин от очите му отпадат последните останки от завесата на неведението. Той се освобождава от последните останки на човешки слабости и преживява останалите дни от този живот, когато е станал Архат, свободен като птиците небесни - мотивите му непонятни, пътят му без следи. Но какво значи това за него, върху когото вечната светлина блести непрестанно? Той живее като част от един могъщ Орден, част от една мощна сила, той знае своята работа и я изпълнява, уверен в нейния сигурен край.

И така той работи в този и в другите светове - защото сега всички светове са му отворени - след като е умрял за земята, той е минал във Вечността, светлината стои винаги над Него и пътят е открит. Отсега нататък той работи само за да могат другите да използват неговите придобивки, след като е завладял най-великолепното от всички права - правото на помагаме, независимо дали тази помощ се вижда, признава или не. Какво значи това за него? Той се е издигнал до едно равнище, където всички хора са открити за него, и той може да излива върху тях сила, помощ и познание от тази висша точка, която е постигнал.

Това е то - да стане човек Христос: да владее оная сила на отъждествяване, където слабостта на всичко е негова слабост и силата на всичко - негова сила. Където да чувства като свои греховете на най-големите престъпници, както и чистотата на най-чистите, да споделя както мизерността на падналия, така и непорочността на светията. Това е истинската слава на тази висока позиция - да обичаш най-ниското тъй както и най-високото, да чувстваш като част от себе си всичко, което съществува. Защото само този познава Единия Живот, който може да се чувства еднакво, както в най-лошото, така и в най-доброто, за когото всичко съществуващо е като че ли той самият, за когото всичко, което притежава, като че ли принадлежи на всички хора.

ТЪРЖЕСТВУВАЩИЯТ ХРИСТОС

и делото на Йерархията

Дългият стръмен Път най-после е преминал и този, който е преодолял, който е преминал през всички човешки изпитания и ги е победил, Този, който няма вече какво да учи в тази мирова система, който е претърпял агонията на самотата, който е преминал вратите на смъртта за последен път - Той стои тържестващ пред вратата на петото Посвещение, която се отваря пред него, а зад нея се простира безгранична слава. Той достига до Нирвана, както наричат на Изток онова състояние на съзнанието, което обгръща всичко. Той вече е унищожил своето нисше аз, но в същото време неговият Дух е достигнал пълно разширение. И когато той достигне това, когато почувства безграничната мощ на новото състояние и е станал всемогъщ, от неговите устни излизат тържествените думи: „Ето, Аз съм този, който живее и който беше умрял, отсега нататък аз ще живея завинаги!“ Той сега е господар на живота и на смъртта, свободен от всяка връзка, която би могла да го спъва, владетел на пълната власт над небето и земята. Той е Съвършен Човек, Той е завършил човешкия цикъл, достигнал е до идеала на Божественото Мъжество, според източната терминология Той е освободеният, според западната - Той е спасеният. Този, за когото се казва, че роденият в него Христос е достигнал целия ръст и пълнота. И сега Той е в обществото на множество Братя, всред които Христос е „Първенствующия“. Той „е станал един от стълбовете в храма на моя Бог, от който никога вече не ще излезе“. В християнските и еврейски Писания се срещат тук там загатвания за тези велики Мъже. Така в еврейския Стари Завет се говори за едно велико Същество, което патриархът Аврам срещнал и за което е писано: „Без баща и без майка, без начало и край, създаден по образа на Сина Божи, Той си остава завинаги свещеник“. Такъв е великият триумф на човека, който е постигнал човешкото Съвършенство. Дългото минало лежи зад Него със своите борби, неуспехи и успехи. Той е роден за последен път, смъртта няма вече власт над Него, Той е станал един от Учителите на Мъдростта, Той е достигнал Вечния живот.

Сега, когато Посветеният е завършил великото странстване, пред него се откриват седем пътя, които ще го отвеждат във величественото царство на свръхчовешкия живот. Седем пътя на слава и сила, от които всички, освен един ще го освободят завинаги от товара на човешката плът. В онова величествено царство, където материята е само послушен слуга на Духа, там влиза Той, за да работи в обширната Вселена, в която Той сега е Цар и Свещеник. Но като разглежда тези седем пътя, Той открива, че само един от тях води назад към земята, която той е оставил зад себе си, където материалните грижи трябва пак да бъдат поети, където тежестта на физическата материя пак ще обременява пътя. Само този път води назад към работа в света, докато шестте други водят напред, далеч от нашата земя.

Докато Той стои там, сред най-упоителната музика, която го заобикаля, мъчителни викове и стонове го достигат от земята, която той е оставил след себе си. Той чува зова на заробеното човечество, вижда блуждаенето на незнаещия, на немощния, на слепия. Вижда страданията, над които се е издигнал, слабостта, която в него се е превърнала в сила, немощта, която в него е станала могъщество. Неговата раса е едничката връзка, която все още има сила да задържи освободения Дух. Това са връзките на състраданието, връзките на любовта, на дълбоката симпатия към човечеството, на което той е цвят, към тези, които още не са потънали в мрака и сянката на смъртта, в това време когато Вечната Светлина радва неговото око със своя блясък. И той се връща назад в света. Вместо да отхвърли товара на плътта, той го нарамва отново и продължава да го носи, за да може да помага на човечеството. Тялото, което е било тяло на смирение и сега е станало тяло духовно и прославено, той все още е готов отново да го понесе, за да не губи връзка с човечеството, което обича. И тъй като запазва висшето си съзнание, което е придобил, и като се натоварва с тежката плът, той остава в света, когото има правото да напусне, за да бъде в контакт с

човечеството, което го зове на помощ. Той става един от тези, които ние наричаме Учители, един от тези освободени Духове, които се съгласяват още да носят товара на плътта. Именно той и тези, които като него са се издигнали над всяка човешка нужда и сила, съставят Окултната Йерархия, тази Йерархия, чиито членове са Пазители на света. Това са тези, които са решили да останат с нас, за да помагат, направляват, укрепяват и поддържат човечеството, за да не бъде то без водач по Пътя, по дългия и труден Път на човешката еволюция.

Пътникът вече е станал Спасител на света. Той е добил правото и силата да помага, както слънцето разлива светлината и живота си върху света, и неговите лъчи оживяват всеки живот на земята, както топлината му кара семето да пусне корени, помага на растението да закрепил своето съществуване, дава сила и здравина на животното и прави възможен човешкия живот. Така и тези Велики Слънца на духовното небе, разливат върху земята силата и мъдростта си и стоплят скритите семена на доброто в човечеството, от което те бързо се развиват. Те не заемат нашето място, те не поемат върху себе си нашето несъвършенство, те не могат да ни заместят, но благодарение на сродството по природа, благодарение на висотата, на която те стоят над нас, те могат да изливат живота си, за да подтикват нашето растение докато нашата слабост се превърне в сила под действието на Тяхната мощ.

Така те помагат на света и му помагат по начин, който сега ще се опитам да изложа накратко. Има три главни пътища, по които великият живот на тази Йерархия се излива върху човечеството. Тяхната светлина слиза от висшите духовни сфери като всеобща благословия, както слънчевата светлина, с която току-що я сравних, осветява и благославя всичко без разлика. Всички вие може да се възползвате от нея, доколкото можете да откриете вашите сърца за нея, доколкото можете да я дишате, както дишате въздуха, който ви заобикаля. Както можете широко да разтворите прозорците си, за да пуснете благотворните лъчи на слънцето в жилището си, или пък да затворите капациите и така да им попречите да влизат и да ви носят живот и здраве, така също можете да отворите или затворите сърцата си за всеобщата благословия и за живота на Учителите - благословия и живот, които съставят духовната атмосфера и се разливат като духовна Светлина. Отворете прозорците си и тяхната Светлина ще проникне, тя бие по капациите, Отворете ги и вашият дух ще бъде облян от тяхната светлина и сила.

Всяка велика организация, всяка религиозна община получава благословия и сила от някой Учител. Големите световни религии са като съдове за изливане в тях водата на живота, като големи резервоари, които да се изпълнят и които да разпределят водата по множество тръби и така да се утоли жаждата за духовност в хората. В тези най-различни движения, организирани с цел да разпространяват духовните доктрини, един Учител излива своя живот и вдъхновение, за да бъдат те разпределени сред тези, които са влезли в оградата им. Ето произходът на различните световни религии, с разните им тайнства или средства за благодат, приспособени към нуждите на времето, за което са дадени, към темперамента на народите, на които са дадени, за да бъдат приготвени и въздигнати специални цивилизации и така да бъдат ръководени расите и подрасите на човечеството.

Учителите на мъдростта помагат на света и по трети един начин, а именно като пращат в света мощни мисли на знание, красота и вдъхновение за тия гениални мъже и жени, които са достигнали до една точка, когато те могат да възприемат мислите и така да послужат за канали, по които те да бъдат разпространени по целия свят: научни мисли за гениалния учен, мисли на красота за гениалния артист, патриотични и практични мисли за държавника, мисли на творческо вдъхновение за гениалния писател - за да ги изкаже той в проза или стихове. Тези са даровете, които Учителите на мъдростта пращат, за да се помогне на хората по техния нагорен път. И всяко велико вдъхновение, което е посещавало ума или сърцето, всяка велика мисъл, която е осветявала цяло едно поле на познания, всяка една прекрасна форма на красота, която е пробивала своя славен път в земната атмосфера - всички са идвали от онази велика Йерархия, която живее, за да помага на хората, която вечно намира нови пътища, изработва нови планове, посредством които да се усили еволюцията и човечеството

да напредне по своя нагорен път.

Между тези Учители на мъдростта има такива, които взимат за ученици - по начин който вече ви дадох - такива хора, които искат да следват Пътя, който те самите са преминали, така че никога да не оредява Великата Йерархия и това ще следва, докато хората имат нужда от помощ и ще продължи, докато съществува човечеството на нашето земно кълбо.

От това помагане на общества и индивиди, нека се обърнем към два велики отдела на човешкия живот, в които особено ясно се вижда работата на Йерархията и които лесно може да види всеки, който има очи за това. От тези два отдела на човешкия живот, за които е необходима специална помощ, единият е Управителният отдел, който направлява всяка естествена еволюция, променя лицето на земната повърхност, създава и разрушава континенти, приготвя нови раси, които мощно се развиват до най-висше стъпало и след това изчезват. Отдел, който контролира съдбата на народите, дава насока на цивилизациите, изравнява от време на време сметките между раси и народи и управлява външните съдбини на хората.

В този обширен Управителен отдел Окултната Йерархия е постоянно на работа и там Идеалният Човек - Ману, направлява дейността на този отдел, под надзора на висшия Началник на Йерархията, Господарят на нашия свят.

Вторият отдел е Училищният отдел, който изпраща всички религии, за да вдъхновяват и украсяват цивилизациите. Начело на този отдел стои Висшият Учитель, който е две степени по-високо от Учителя - Учителят на ангелите и на хората, когото на Изток наричат Бодхисатва, а на Запад - Христос. Това велико същество има задължението да бди над духовната съдба на човечеството, да направлява, благославя и поддържа световните религии, чиито общи очертания са били установени от Него самия. Той е, който поставя начело на всяка една от тях един Учитель като ръководител и покровител, а Неговата благословия се носи върху всички живи религии на времето. Той е, който, когато настъпи определеното време, се явява отново на земята, за да вдъхне някоя нова религия, да удари един нов ключтон, докато един подир друг бъдат ударени всичките тонове, които съставят великия акорд от религии на нашето човечество, и които тонове са различни помежду си, но във взаимно съгласие вкупом образуват едно мощно съзвучие.

Като хвърлим един поглед върху миналото на нашата раса, ние виждаме как Бодхисатва на ония далечни времена, тогавашния Христос, създава ранните религии на великата Арианска раса. Как Той изгражда най-напред Индуизма за расата-майка, как Той е учил под името Тот, по-късно наречен Хермес, в Египет. Как идва като Заратустра преди 31 хиляди години във великата персийска империя. Как под образа на Орфей, Той основава Орфеевите Мистерии в Гърция, от които произхождат всички други гръцки мистерии. Който е говорил за Неизвестната Мистерия под формата на Слънцето в Индия, на Светлината в Египет, на Огъня в Персия, на свършената красота в музика и форми в Гърция. Който дава едно след друго на всяка голяма нация нейната собствена религия, полага на всяка една от тях основите на цивилизацията, на която религията трябва да даде окраската на вдъхновението. И който, след като извършва работата си, се явява за последен път в Индия, за да достигне просветлението като Буда и като завършва с Будизма древния цикъл религии, оставя на своя Приемник да положи началото на новия цикъл.

Защото когато Мировият Учитель завършва своята мисия, когато Той се връща много и много пъти, за да образува една след друга великите религии, които Той трябва да разкрие тогава, когато един велик цикъл се привърша, Той идва за последен път, казва последната си дума, достига крайното си Просветление и напуска окончателно земята. Така Будизмът беше завършекът на древния цикъл, а тази велика религия бе казана последната дума на древния свят и Този, който бе учил, който бе просветлявал, Христос на оня древен свят, отмина по пътя напред, понеже неговото дело за човечеството беше завършено, задължението му изпълнено и Приемникът му готов да го замести.

Тогава се открива новият цикъл, новата ера на расовия живот. Старият цикъл е бил завършен, новият е трябвало да бъде започнат и петата подраса, нашата Гевтонска, която води днес света, отваря новия цикъл, и в нея идва Бодхисатва, новият Христос, за да основе една още по-велика цивилизация. Той идва между еврейския народ да донесе своето послание и да посрещне съдбата си - да бъде отхвърлен от съвременниците си и убит от народа, от който Той бе взел тялото си. Все пак, от този по-видимому външен неуспех последва един чудесен резултат, от видимото пропадане на неговата мисия израства дървото, което днес покрива с клоните си Европа и Америка.

Христос удря два ключ-тона от жизнено значение и двата отбелязващи началото на една нова ера и пътят, който трябва да се следва, когато дойде времето.

Всички велики цивилизации на миналото бяха съградени върху семейството, взето като единица. Човекът, беше казано в Индия, се състои от мъжа, жената и детето. Затова, когато погледнете назад в тия стари цивилизации, вие ще видите, че индивидът се зачита сравнително малко, а семейството е основата на държавата, че държавата е изградена от семействата и че гражданският дълг се счита за отличителен признак на висша моралност.

Нотата, която бе ударена в новата ера, е нота на индивидуалността, а не на семейството, на стойността на индивида, на нуждата да бъде усъвършенстван индивидът, на мисълта -че човекът трябва да се научи да стои сам известно време, за да добие силата на упование в себе си. Благодарение на тази мисъл, заедно с всичко, което е било необходимо за нейното развитие, заедно със затварянето пред погледа на хората на идеята за прераждането, а също с идеята за вечен ад и вечен рай, като едничък край на този къс живот - всичко това е породило преобладаващото чувство за важността на настоящия живот, за цената на отделната душа, която мисъл Християнството е имало за първо задължение да прибави към мисълта на хората. Наистина, тази нова мисъл е значила борби, бури, понякога хаос, дори анархия, но без това бъдещето не би било възможно. Докато камъкът не бъде изваден от кариерата, докато той не бъде издялан като отделен камък, докато не бъде изработен в необходимата форма и не бъде полиран до съвършенство, докато това не бъде направено и отделните камъни не бъдат готови, то никакъв храм на Братство у хората не би бил възможен. Груба е работата на длетото и чука, пълн с прах и шум е дворът на бъдещия храм, но от тия прах и шум, от тия удари и блъскания излизат полираните камъни на самите индивиди, пригодни да бъдат сглобени в една постройка, пригодни да съставят едно мощно Братство. Защото, преди да изградите Братството, вие трябва да изработите братята. Тъй тази минала индивидуалистична борба е била необходима, за създаването на една по-мощна и по-щастлива раса.

Сред тази буря от индивидуализъм, сред този хаос от воюващи класи, Христос удря още един тон, който е бил изгубен в първите години, но който в скоро време ще застане на първо място и ще бъде висок мотив за дейност. Този втори тон, който Христос е дал редом с първия, е учението, че който е силен, трябва да служи на слабите, че съвършената сила трябва да бъде впрегната да служи, че мярката на силата е мярка на дълга и че първият трябва да бъде служител на всичките. Посредством християнството, тонът на себепожертване се разнесе мощно по света тъй, както никога преди не е бил разнасян от никоя друга велика религия на света. И макар изпърво да виждаме бурята на индивидуалността, тази буря се явява само като средство към целта - приготвяне на индивидите за бъдещата велика работа. И тъй, от учението на Христос и от откриването на новия цикъл, произлезе една нова цивилизация, една тревожна и борческа цивилизация, но в която се роди социалното съзнание, признаването на човешките задължения и човешката отговорност. И когато индивидуализмът извърши своето дело, когато изпълни неизбежното си предназначение, тогава ще се яви Учителят отново, за да покаже как трябва да бъдат нагласени камъните. Той, великият Архитект на човечеството, ще се яви отново, за да основе една нова подраса, и да даде една всемирна религия. Наистина, Той ще дойде не да разрушава, а да изпълни, и да събере в едно многобройните вярвания на земята. Защото близък

е денят, когато ще се изпълнят думите, които Той е казал: „Имам и други овце, които не са в тази кошара. Трябва и тях да доведе и те ще чуят гласа ми и ще ме последват. И тогава ще има само едно стадо и един пастир". И този пастир ще бъде великият Мъж, който е Учител на Учителите, Върховният Учител, Учителят на Света, който стои начело на Учебния Отдел на Окултната Йерархия, който е Началникът на всички религии по земята, който простира върху всички любовта и благословията Си и който ще ги съедини всички в едно.

Казах, че има също един голям Управителен Отдел, чийто Началник е Идеалния Човек. Работата на този Отдел следва между нас едновременно с по-нежната, по-скрита и по-духовна работа на Христа. Погледнете историята на човека и вижте, как тя все повече и повече проявява чертите на един велик План, в който всички раси, подраси и нации имат подходящо място, функции и задължения. Погледнете историята и вижте големите промени, които са изменили лицето на нашата земя. Спомнете си казаното от знаменитите натуралисти, за една епоха, когато обширният континент Лемурия се е простирал там, където се носят сега вълните на Тихия океан. Вижте как малко по малко науката е готова да допусне, че едно време е можело да се отиде по суша от Африка до Америка, и че един обширен континент се е простирал от изток до запад на мястото, което днес заема Атлантическия океан, който пък е бил обитаван от една могъща раса, която е разпръснала своята цивилизация по голяма част от земното кълбо. Вижте как, при явяването на нашата велика раса, Арийската, тези два континента са изчезнали и лицето на сушата и водата са получили нова форма, където да обитава властващата днес раса. Хвърлете поглед напред и вижте признаците на създаването на един нов континент, вижте как нови острови изпъкват по лицето на обширния Тихи океан, как една необикновена вулканична дейност бърза с полагането на основите на един нов континент, където човечеството ще живее и преуспява, докато голяма част от сегашния наш континент ще изчезне. Нека разберем, че тези промени по лицето на сушата и водата стават едновременно със създаването на разни човешки типове, че Лемурийският континент имаше свой собствен тип, от който днес негрите са един размесен остатък. Че Атлантида имаше също така своята раса, четвъртата, чиито следи могат да се намерят у червенокожите в северна Америка, у старите египтяни и у милиарди в Китай и Япония, защото четвъртата раса днес е най-многобройна по лицето на земята. Вижте също как се повдига вашият собствен тип, типът на петата голяма раса, Арийската, който се разпръсва по всички населявани части на земното кълбо и се подразделя на много подраси, лесно различими, когато са чисти, както можете да различите Келтите от Тевтонците и Латинците от Скандинавците. Вижте как тази раса се разширява и расте, как завладява и владее, как колонизира и издига една мощна империя. Погледнете в бъдещето през няколко столетия и вие ще видите, как тази раса достига до своя връх, как устройва една мощна всемирна Империя, най-обширната, която някога хората са виждали, простираща се върху целия свят. Империя, в която ще се втичат силата и славата на народите, и в която ще се възплътят ония чудесни мощни умове, които се явяват от време на време във всяка раса в епохата на най-бляскавото ѝ величие. Както в миналото, така те ще се родят в бъдещето, в голямата Тевтонска подраса, по време на нейния триумф. Вижте как тази подраса владее Запада, как заграбва тя Изтока, нека помним, че това разпространение има своята цел, че зад него стои неговият Ману, който ръководи и сформира мощната Империя на бъдещето. Нека помним, че всяка война и всяко завладяване имат своята цел, че когато един народ завладява друг и го владее известно време, през това време и победеният народ, и победителят еднакво учат своя урок. Когато гърците завладяха някога част от Индия, те занесоха там изкуството си, което остави дълбок отпечатък върху индуското изкуство - отпечатък на пълна красота. Когато огромните монголски орди слязоха от високите планини на Централна Азия, за да завладеят Индия, те донесоха със себе си една нова форма на изкуството и с това обогатиха още повече завладяната страна. Всички тези последователни завладявания на Изтока от Запада и на Запада от Изтока влизат в необятния План и така съкровищата, които биха били затворени в тесните граници на само една страна, стават достояние на много народи.

Отворете очите си за по-широки хоризонти, вижте очертанията на един голям обширен План. Как една нация отначало бива изолирана, за да развие в себе си нещо ценно за човечеството и след това тя бива разпръсната нашироко, за да разнесе навред това, което е изработила в своите граници. Всички тези войни и завладявания, тези борби на народ против народ, на раса против раса, всички имат своето място във великия План. Те се направляват от Ману, който знае точно нуждите на всяка нация, на всяка раса и който предизвиква тези смесвания, благодарение на които човечеството прогресира. Вземете, например, последния голям конфликт, който стана между Русия и Япония, ще видите, че зад тези армии се сражаваха два големи идеала -източният и западният. Първият беше започнал бързо да губи своето влияние, източната мисъл не беше достатъчно уважавана. Понеже везните, които толкова често са се накланяли ту на Изток, ту на Запад, за дълго време бяха наклонени на Запад. Затова Изток и Запад бяха хвърлени един срещу друг в страшните бойни полета на Манджурия. Временно един източен народ стана победител, не за себе си, а за човечеството, така че никой от великите идеали на Изток да не пропадне за земята. И така ние разбираме, че където има борба, там ръководи Ману, че навред, където има смутове, могъщата ръка на Господаря на хората приготвя бъдещето. Колко страшен би бил за вас вида на един ледник, който пада от върха на планината и проорава своя път по нейните хълбоци или пък вида на една река, която отнася всички пречки по пътя си и наводнява и разрушава всичко в долината, като жертва дори човешки и животински животи. Но върнете се тук няколко века по-късно, върнете се в тая страна, когато са изтекли няколко хиляди години и същата тази долина, която сте оставили разрушена от падането на ледника, ще блести от цветя и ще бъде покрита от златни жита. Вие ще видите там децата да се отдават на весели игри и човекът да живее щастливо. Разрушението означава възсъздаване, смъртта означава само нов живот. Благодарение на многобройните изпитания, човечеството се издига до мощен ръст и Йерархията работи и направлява крайното издигане на всички.

И така, когато се намираме всред буря, когато борбата между класите - по-страшна отколкото войната между нациите - опустошава нашата страна и всява страх в сърцата на хората, в този момент, когато изглежда, че не е възможно никакво лекарство, никакъв изход, понеже старата цивилизация се сгромолясва преди да се е очертала новата, спомнете си думите на Христос: „Нека сърцето ви не се смущава“, защото сегашните страдания крият обещания за бъдещо щастие. Всичко е добре, където Окултната Йерархия, израсла и прославена из нашата плът и кръв, се крие зад войнствените воли на хората и прави така, че даже злото да работи за тържеството на доброто.

И аз бих желала да ви оставя не с надежда, а с увереност, не със съмнение, а с пълна сигурност. Там, където Христос е Учителят, където Идеалният Човек е Царят, всичко върви към добро, в един свят, който Те обичат и пазят. Основи могат да се рушат около нас, това е само за да бъдат отново по-добре положени. Сгради могат да се превръщат в развалини около нас, това е защото те са изгнили и мощни храмове ще изникнат от техните развалини. Няма основание за отчаяние в една раса, която е дала един Христос и един Буда. Няма място за отчаяние в едно човечество, където навсякъде хората растат нагоре, към Бога.

ЗАЩО ВЯРВАМЕ В ИДВАНЕТО НА ЕДИН МИРОВ УЧИТЕЛ

Тези измежду вас, които обръщат внимание на фактите и докладите, помествани в пресата, идваща от различни страни, както и на проповедите, произнасяни в английските църкви, са могли да забележат, колко често се срещат загатвания относно известните идеи, че един Миров Учител скоро ще се яви в света. Идеи, които човек може да чуе в теософски лекции и да прочете в теософски списания. Когато преди няколко години тази идея бе изказана за първи път, отначало върху нея бе обърнато малко внимание. Обаче, малко по малко тя бе разпространена дотолкова, че днес вече не може да се каже, че е ограничена само в теософските среди. Днес ние виждаме разпространено навред очакването на идването на един велик Учител на Света. Няколко първи хора на Църквата декларираха вярата си в това идване. От страна в страна тази идея се подема последователно, и затова ни се струва, че е

дълг на тия, които са отговорни в известно отношение за лансирането на тази идея сред публиката, да изложим доводите, върху които сме се облягали, за да вярваме в идването на един Учител на Света. Затова аз искам тази вечер, доколкото мога, да изкажа някои мисли, които доказват, че подобно вярване е разумно. Искам да ви дам доводите, които са ни подбудили, мен и много други, да мислим, че такова идване е вероятно и като сторя това, да ви оставя после да съдите сами за цената на нашите аргументи и за логичността на всички наши положения. Аз искам поне да ви изложа основите, върху които ние сме построили тези разбирания, а вие съдете дали те са здрави или не. Преди всичко нека ви припомним, че по време на миналия век, в средата на някои малки отдели на християнската община, твърде много бе казано за това, което тогава наричаха второ идване на Христос. Тази идея бе доста разпространена към средата на миналия век, макар че беше посрещната с присмех. Тогава тя беше поставена върху известни традиционни положения, така че беше в голямо противоречие с нормалния прогрес на света.

Предполагаше се, че това идване ще доведе края на света. Вярваше се, че Христос, който първия път бил дошъл, за да откупи света, втори път щял да дойде, за да го съди и голям брой хора повярваха, че е дошло време да се изпълнят пророчествата. Цялата секта на Ирвингите, например, поддържаше ясно и точно идеята за това второ идване на Христос. Разни разпространени из църквата течения обявяваха вярването си в едно подобно връщане и все още се срещат в известни християнски среди хора, които поддържат идеята за връщането на Христос, връщане, което според тях, ще доведе края на нашия свят.

Още на времето беше изтъкнато, че ако се вземат цитираните стихове от Новия Завет и ако се прочетат те в оригиналния им гръцки текст, ние ще намерим не мисъл за свършек на света, а по-скоро за завършване на един цикъл или период. Идеята, че световната история минава през разни цикли, е отдавна позната на изток, между индусите и будистите. Тя е проникнала и на запад и се намираше у гърците и римляните, и както често е било изтъквано от учените, тази идея за завършването на един цикъл, се вмъква в Новия Завет и там бива свързана с идеята за второто идване на Христос.

С широкото разпространение на превода на Евангелието, сравнително малко хора се интересуваха от оригиналния гръцки текст и затова тази идея за разрушението на света се разпростира широко в Християнството. Но в наши дни тя изгуби доста от кредита си, тъй като, както казах, тази идея се намира в такова голямо противоречие с обикновения начин на мислене, че болшинството хора, колкото и разсъдливи да са, не могат да възприемат такава една мисъл за внезапен край на всички дейности в света, в който те живеят. И работата остана до там, докато между мислещите хора -започна да се разпространява едно ново становище за връзката между великия Учител и света.

Теософското схващане, такова, каквото то се представя на мислещите хора, гледа на идването на Мировия Учител като на нещо нормално, а не ненормално. Като на явление, подчинено на известен определен закон, а не като на едно прекъсване на историята. Като на част от Божествения план за човешката еволюция, според който тия Учители образуват една дълга редица, явяват се на ясно определени интервали и биват придружени от известни определени знаци или условия в цивилизацията на света, в който Те идват.

Теософите, като гледат назад в историята на великите религии по света, посочват факта, че всяка една от тях има за основател един от тези велики Учители, че където и да търсите в миналото, вие намирате една величествена фигура в началото на една нова ера, както на религия, така и на цивилизация. Че по тази материя може да се проследи един строго определен ред, че можем да проследим една съвсем смислена последователност в световните религии, които се явяват една след друга в света, когато предишната цивилизация или религия започва да дава признаци на упадък и не може вече да задоволява условията на времето. Впрочем, като изучите дългата световна история, вие ще видите, как цикъл следва подир цикъл, всеки от които започва с идването на един Миров Учител, което идване се

последва от една крачка напред в човешката еволюция и от изгряването на една нова цивилизация, която носи на хората един определен принцип, който тя помага да се развива в определена насока. Не само всяка нова религия е една стъпка напред за човешката еволюция, но тя донася също една специална черта, ценна за човечеството, на която предишната религия не е отдавала толкова голямо значение. Така че от това изучаване на миналото човек успява да си състави следната представа за религия и цивилизация: че човечеството е трябвало да изучи много уроци и да развие много и различни качества. Че тези уроци и качества са идвали посредством специални религии, които са били наредени да предадат на човека едно отделно учение и че по този начин ученията биват предавани на цивилизацията. И така човечеството, изучавайки уроците, давани му от цивилизацията, последователно напредва, все по-богато на качества, усвоявайки необходимите уроци, давани от Мировите Учители посредством религиите. И колкото повече вие изучавате световната история, толкова по-ясно виждате тази идея.

Нека изброим набързо важните черти на новите цивилизации и религии, за да илюстрираме идеята, която току-що изказахме.

За тази цел не е нужно да ходим по-далеч от началото на великата Арийска раса, на която всички ние сме издънки. И в нейния първи клон, този, който разви великата Индийска вяра, ние намираме, покрай нейния велик Учитель и Цар, известни черти, които са приносите на Индуизма към великата всемирна религия. Намираме идеята за вездесъщият на Бога и произхождащата от нея идея за дълга, и от тази идея за дълг и задължение - признаването на братството между хората. Тези учения се очертават с такава яснота и доминират така в Индуизма, че един велик мисионер като доктор Милър, ирландец, е могъл да каже, в резултат на многогодишни проучвания и дейност в Индия, че Индуизмът е дал на света две доктрини с капитална важност: вездесъщият на Бога и солидарността между хората. След Индуизма, нека вземем следващия Учитель и неговото дело. Това дело принадлежи на така наречената втора велика миграция от общото Арианско отечество, което е оказало твърде голямо влияние на египетската цивилизация. Името Тот - което в Гърция се изменя в Хермес - е името на Мировия Учитель, който е дошъл в тази част на света. Неговото учение е било под формата на наука, която въздига египетската религия върху дълбоките изследвания на природата и завладяването на природните сили. Така че приносът на Египет в мировата еволюция е стойността на науката и познаването на физическия свят. Преминем ли към третата велика миграция, тази която съгради Персия, ние намираме като Учитель в света Пророка Зороастър, който въздига една цивилизация, чийто ключ-тон е чистотата.

„Чистота в мисли, чистота в слова, чистота в дела“ - това е изречението, което всеки зороастриянец повтаря всяка сутрин при ставане и това търсене на чистотата е главната характеристика на религията на Зороастър. Когато отидем още по-на запад в Гърция, ние намираме великия Учитель под името Орфей. Красотата е ключът на гръцката религия и цивилизация. И този култ към Красотата, това търсене на хубавото беше, което направи Гърция така могъща, сред всички антични цивилизации на нашия свят. Ако от Гърция отидем в Рим, виждаме, че тук доминира съвсем друга идея, идеята за закона - за дълга на гражданина към обществото. Вземем ли религията на Буда, така широко разпространена на Изток, ние ще намерим в нея като главна идея - точното знание, мъдростта, как да живее човек и как да се старее всичко да разбира.

Като дойдем до Християнството, до религията, върху която е съградена християнската цивилизация, били са ударени два главни тона - единият естествено следствие на другия. Първият е стойността на индивида. Ще отбележа, че Християнството придава твърде голяма стойност на индивида - нещо, което не срещаме в никоя по-ранна религия - и че то търси да изгради здраво идеята за индивидуалността. И след това, като допълнение на тази идея, не толкова чрез проповед, колкото с нагледен пример, Християнството добавя, че когато бъдат добити сили, те трябва да бъдат употребени за служене, че когато бъде постигнато величието, най-великият трябва да бъде този, който служи на всички. И по такъв начин

изпъква идеята за себепожертването, което е великият принос на християнството към историята на религиите - че щом човек намери себе си за един индивид, трябва да се посвети на служене и неговите сили трябва да бъдат мерени с мярката на неговия дълг.

Така, като хвърлим поглед върху тези велики Учители и върху религиите, които Те са основали, ние виждаме от целия този сбор да произлиза един много ясен акорд, в който всяка нота има своето място и стойност. И този възглед за последователен ред от Мирови Учители - вместо християнската мисъл само за един Учител, дошъл само веднъж в историята, за да се върне втори път само като съдия, тази широка идея за величествена редица от Учители, религии и цивилизации, напоследък твърде много измени мислите на хората и те започнаха да разбират, че това, което е било, пак може да бъде. Щом като в миналото е имало много Учители, всеки един със своя собствена работа и с цивилизация, въздигната върху нея, то няма нищо неразумно в идеята, че още един може да се присъедини към дългата върволица Мирови Учители. Нито в това, че още един велик Учител може да се яви, който да направи днес за света това, което тези други Учители са направили за света от тяхното време - да удари един нов тон във великия акорд на човечеството, да донесе едно ново вдъхновение, за да може човечеството да направи една нова стъпка напред, да даде мисълта, върху която да израсте една друга цивилизация. Понеже днес хората са научили уроците на борбата и от това са станали силни, Той ще дойде за да научи хората на братско сътрудничество и на урока, че общото благоденствие на всички същества трябва да бъде на всеки човек в живота. Той ще облече в някаква форма идеята, която започва да се проявява тук и там между нас - че обществото ще се постарее да осигури минимум поддръжка на всяко от своите деца и че всяко общество, което не стори това, не ще сполучи в правия обект на своето съществуване. Една нова насока, която ще бъде гарантирана първо от новото обществено съзнание, което започва да се развива в наши дни и от идването на един велик Учител, който ще въплъти, с поука и с пример, това ново схващане за човека и ще ни даде възможност, следвайки неговите напътствия, да основем една цивилизация, по-велика, по-благородна и по-братска от всички, които до сега е видял светът.

Наистина, тук няма нищо, което да е противно на здравия разум на хората. Тази идея само следва историческия ред: тя само говори за преповтарянето на това, което е ставало толкова много пъти в миналото на нашата земя. И когато ние схванем, че това нещо наистина не е невероятно, че от време на време един велик Син на всеобщия Баща се явява, за да даде на младите деца един урок, който да им помогне във възпитанието, тогава нашите мисли естествено се обръщат към следващия въпрос: Да допуснем, че велики Учители идват от време на време, да допуснем, че тази последователност в явяването Им може да се проследи в историята, но какво има в сегашното състояние на нещата, което ни кара да мислим, че днес ние приближаваме края на един цикъл и подемаме началото на друг? Какво има в световните условия, което по някакъв начин да оправдава вярването, че ние сме достигнали в точката, когато вероятно един друг Учител ще дойде в света? Това е следващият въпрос, на който трябва сега да се отговори.

Нека ви изложа многото доводи, които правят вероятна идеята, че светът е достигнал един от онези периоди на преходност, които набелязват преминаването от една цивилизация в друга, за която е нужна една нова изходна точка - защото старата изглежда, че е дошла до границата на своята полезност, защото като разгледаме различните области на човешката дейност, ние ще наблюдаваме, че се е достигнало до едно състояние на нещата, което прави невъзможно отиването по-нататък по същата линия, вследствие на което наложително се изисква изкачването на един нов път.

Във връзка с тия големи промени е констатирано, че всеки път в миналото лицето на нашата земя е претърпявало известни изменения в разпределението на сушата и водата, и че тези промени съвпадат с прерастването на нов човешки тип, от който ще произлязат в последствие разни типове. Нека тук изкажа теософското схващане за човешката еволюция, което гласи: големи раси една подир друга се сменят и еволюират в нашия свят. Всяка

голяма раса се подразделя на няколко деления, които наричаме подраси, всяка подраса носи своя последователен номер и следващата раса произхожда от под-расата със същия номер. Т.е. например, четвъртата голяма раса произхожда от четвъртата подраса на третата голяма раса. Нашата пета коренна раса се е развила от петата подраса на четвъртата коренна раса. Тогава по аналогия нашата следваща шеста раса ще израсне от шестата подраса на нашата настояща пета Арианска раса.

Нека помним това за един момент, защото само тогава ще можем да схванем силата на това, което искам да ви изложа относно известни физически факти. Всички тези големи коренни раси имат по един свой континент. Ако сте изучавали съчиненията на великия немски естественик Хекел, ще сте видели, че в тях е казано, как човешката раса се е родила върху един континент, наречен Лемурия, който днес е потънал под Тихия океан, така че сега има вода там, където по-рано е имало земя. Изчезването на този континент е било придружено от издигането от водите на друг един, Атлантида, върху който се е родила и живяла четвъртата голяма раса, и откъдето тя се е разпростряла върху целия тогавашен свят. Нашата раса обитава континентите, които съществуват сега по земното кълбо, като Тихия океан покрива мястото, където някога е била Лемурия, а Атлантическия океан - където е процъфтявала някога Атлантида.

В индийските книги, наречени Пурани, ние намираме седемте континента, върху които, се казва там, седемте големи човешки раси или са живели, или ще живеят занапред. Те дават тези, върху които ние вече сме живели, които са изчезнали и тези, които днес съществуват. Но извън тях те говорят още за два други, от които единият ще се издигне и ще послужи за местожителство на шестата коренна раса, а последният ще бъде за местожителство на седмата раса.

В днешно време има признаци, от които може да се види, как един нов континент се издига в Тихия океан. И това не е изявление на теософите, а на геолозите. Наистина, ако следите вестниците и списанията, ще видите, как през последните няколко години бяха хроникирани повдиганията на множество острови в Тихия океан. Островите, които се издигнаха през последните две-три години произхождат от това, което наричат огнен пръстен в Тихия океан. Това е една голяма повърхност на земетресения и вулканична дейност, и тези острови са чисти вулканични изхвърляния. Засега те са неплодни, покрити със скали и пусти, изхвърлени сред океана острови. Впрочем, това е един факт, който става в наши дни и геолозите ни казват, че ако работата продължава все така, ще се издигне нов континент там, където днес Тихия океан разлива водите си. Попитани дали тези изхвърляния представляват някаква опасност за нашата земя, някои мислят, че ако те стават бързо, биха били губелни за живота на земното кълбо. Но от теософско гледище няма никаква опасност. Тези работи са ставали преди и пак ще стават, те стават тъй бавно и последователно, че макар и да станат някои катастрофи и местни катаклизми, няма опасност от повсеземни разрушения.

Прочее, фактът, че един континент, чието създаване ще трае стотици хиляди години, започва да се появява, е първият признак, че една голяма промяна ще се яви в човешката раса - една друга коренна раса ще бъде родена, за да насели този континент, когато той бъде готов. Но, щом като видим признаци, показващи, че се образува нов континент, следващият въпрос се изпречва естествено пред нашия ум: Но тогава какво ще стане с нашата пета раса? - Досега нашата раса е дала само пет подраси и трябва да се появи още една, която да даде необходимите материали, от които новата коренна раса постепенно ще се развие. Ето защо, естествено, нашият поглед се обръща да намери по земята днес някой признак за появата на нов клон от великата пета коренна раса.

Отговорът на този въпрос иде от Америка. Американското етнологическо бюро напоследък е получило множество рапорти от американски етнологи, които заявяват по много точен и ясен начин, че един нов човешки тип, различаващ се от всички съществуващи досега, започва да се очертава бавно в Съединените Щати. Те дават размерите на главата и на лицето

на този тип, описват чертите му - една нова подраса, както ние я наричаме, едно подразделение тъй различно от тевтонеца, както последният се различава от келта. Човек може веднага да посочи разликата между човека от чист латински произход: италианецът и испанецът, например, и този на германската раса - разлика в телосложение, в цвят, както и в умствени способности. Човек схваща разликата между определения тип на тевтонеца и определения келтски тип и той знае, че тази разлика е толкова във вътрешните минове, колкото и във физическите форми. Такъв един тип днес се развива в нашите американски братовчеди, един тип тъй ясно различен, че ако някой отиде в Америка след един интервал от няколко години, бива поразен от бързото израстване на този нов тип. Този тип е тъй различен, че човек го познава веднага, понеже се различава от тези, които той вече знае - твърде жив ум и силна воля, ако съдим по формата на челюстта, един тип безспорно различен от всички, които човек познава. И ние, които изучаваме миналото и които, вследствие на тия изучавания, можем в известна степен и аналогия, да предвиждаме бъдещето, казваме, че наистина един нов тип хора се явява в наши дни - от другата страна на Атлантическия океан. Че материалите, от които ще произлезе бъдещата голяма раса се формират вече в тази страна, че тази подраса ще се разрасне и увеличи, че типът ще се очертае още повече, когато ще се достигне, след вековна еволюция, образуването на една съвсем нова цивилизация.

Като разглеждаме тези чисто физически факти и като се опитваме да ги разберем като признаци на реда, по който човечеството трябва да еволюира, ние си спомняме, че когато една нова подраса се появи, един нов велик Учител идва, за да я упъти по нейния път. Ето, това е един от най-важните доводи, защо очакваме идването на великия Учител - след едно относително късо време - именно формирането на един нов тип, което в миналото винаги се е придружавало от появата на Миров Учител. Възможно ли е, питаме се ние, като знаем миналата история, когато едно ново бъдеще се очертава пред нас с развитието на този нов тип, възможно ли е редицата от Учители да бъде прекъсната и един тип да бъде оставен за първи път без ръководител, без упътване на неговите духовни стремежи, без някой да положи основите на цивилизацията, която ще трябва да съгради? И ние поставяме това настрана, като едно от доказателствата -едно много важно доказателство, което третира физическите факти, които всеки може да провери лично.

Нека сега потърсим дали има и други причини, поради които трябва да очакваме един Миров Учител. И ние веднага попадаме на едно явление, което днес заема такова видно място в живота на народите, че една цивилизация силна, богата и властна, върви редом и в неразривна връзка с ужасяваща мизерия. Една цивилизация, която, колкото от една страна е безспорно великолепна, толкова от друга е безспорно мизерна и изпаднала. Как би могла нашата цивилизация да продължи да се развива в сегашното състояние на нещата? Погледнете социалните условия такива, каквито са сега. Вижте страшните вълнения във всички страни на цивилизования свят. Вие не можете да отворите нито един вестник, без да прочетете в колона след колона сведения за работнически смутове, стачки и вълнения във всички страни. Да не говорим за ужасните условия, които царуват тук (Англия), където индустрията е парализирана и където милиони хора почти умират от глад. Спомнете си какво се случи миналата година на стачката на железопътния персонал. Повтарянето на тези смутове, на тези страшни войни не може да продължава без да разруши политическото тяло. Невъзможно е тези конвулсии да не накарат сериозните хора да се замислят и да погледнат на въпроса от нова гледна точка, да не ги доведат до реорганизация, да не доведат нещата до промяна на системата, която най-очевидно все повече и повече се компрометира в нашите очи. В Америка, където започва да се ражда нашата нова подраса, ние виждаме да се засилва едно интересно посочване на възможността да се организира индустрията, което макар и основано за момент върху напълно антисоциални теории, все пак крие в себе си възможността да стане по-късно една организация, която да облагодетелства цялото човечество. Говоря за преминаването на конкуренцията в тръстови организации, в които голяма част от конкуренцията намира своя край и в които се организират широки области на

производството. Съгласна съм, че тези нови крупни организации облагодетелстват само малцината, които притежават контрола, но все пак те посочват метода, по който трябва да бъде организирано производството за доброто на всички, а не само на малцина. И когато видим тази система, когато видим индустрията стигнала до една точка, откъдето по-нататъшният прогрес по същия път е невъзможен, тогава ние виждаме, че е назряло времето за една нова обществена наредба, за един нов тип цивилизация, а тъкмо това показва явяването на една нова подраса, а в същото време изисква, по свидетелството на миналото, и явяването на един Мироздание.

Тази безизходица ние наблюдаваме не само в пределите на работническия въпрос. Същото чувство - че сме изхарчили нашите стари методи и се нуждаем от ново начало, за да може прогресът да продължава - ние изпитваме и по много други линии на човешката мисъл и дейност. Тази безизходица се вижда също и в областта на изкуствата, където старите идеали угасват и където се правят опити да се създадат нови форми на изкуството, нови схващания за хубавото, които да могат да удовлетворяват постоянно растящите стремежи на човека. Тази безизходица съществува не само в областта на индустрията и изкуствата, но също и в науката. Там също се чувства, че е необходима нова изходна точка, защото старите методи са изхабени, та не е възможен никакъв по-нататъшен прогрес. Прочее, настъпил е краят по всички посоки. Но там, където има край, има също и начало. Защото човешката раса не е достигнала своя апогей. Човечеството не е свършило обширната си еволюция. Ако някои неща увяхват, то е защото други са готови да се разцъфтят. Ако някои неща изчезват, то е, защото на тяхно място идват други. Ония знаменити думи в Евангелието: „Ето! Аз създавам ново Небе и нова Земя" - ето думите, които днес се чуват от всички умиращи неща, защото животът е вечен, макар формите да западат и изчезват. Защото сме виждали това толкова пъти в миналото, защото констатираме същите признаци в настоящето, затова виждаме, че нашата велика цивилизация - а тя наистина е велика - дава признаци, че вече е извършила своята работа, определена ѝ от историята. И това е пак един от доводите, който ни кара да вярваме в идването на един Учител. Понеже в миналото такива признаци са предсказвали Неговото идване тогава, затова, в сегашно време ние гледаме на тях също като на предизвестници на такова идване и днес.

Има още един довод, даже по-силен, отколкото бихте си помислили на пръв поглед. Това е все по-засилващото се очакване и чувство в хората, че те се нуждаят от Учител. Това се е случило и преди идването на Христа. Вие намирате следи от него в пророчествата на много народи, не само в тия на еврейския народ. Това очакване ние откриваме навсякъде в Римската Империя - и естествено, в еврейския народ, който очакваше един Месия, който да победи и да царства над тях. А има причини защо едно широко разпространено очакване трябва да предшества едно велико движение - защото мисълта винаги предшества делото, а мислите във висшите светове се отразяват тук долу като очаквания. Мислите на Духовните същества, които ръководят нашия свят, които оформят съдбините на народите, които изработват Божествения план на еволюцията и направляват великите сили на земята по канали, които нарочно са приготвени, за да могат те да текат в тях и така да докарат нови условия на земята - тези мисли на споменатите велики Същества носят силното внушение, че един велик Учител ще дойде. Защото Те са натоварени да подготвят почвата за това идване - във свръхфизичните светове, и това приготвление се отразява тук долу на земята като очакване. Всички тия мисъл форми - както ние ги наричаме - са хвърлени в атмосферата на земята и създават в умовете на хората широко разпространеното очакване, което е обещание за едно събитие, което трябва да се изпълни. Поговорката: „Бъдещи събития хвърлят сенки напред" наистина крие в себе си една велика истина. Защото събитията съществуват в умствения свят преди да се реализират в материалния. Мислите предшестват делата и една мисъл, сянката на събитието, е пророчество за настъпващата случка. Така че, когато констатираме едно широко разпространено очакване навсякъде, вие можете да бъдете сигурни, че една действителност вече съществува в по-висшите светове, на която очакването

е сянката. Това широко разпространено очакване, което прониква все повече във всички велики религии по света, е наистина едно пророчество за събитието, което трябва да изпълни пророчеството, мисъл, която идва да възвести идването на Учителя.

Но това не е само световно очакване. То е и световна нужда. Това схващане, обаче, ще бъде възприето само от тези, които вярват, че светът е ръководен, подпомаган, покровителстван от сили по-висши от човечеството, от Същества по-мощни от нас, които гледат на света като на обширно поле на еволюция, където Духовете-хора трябва да завършат своето развитие и който свят съществува само за тяхното развитие. Които са убедени, че светът се управлява от един мощен Архитект, който съставя планове за прогреса на човечеството, които планове се слагат в изпълнение, стадий след стадий, от Негови агенти, неговии подчинени, които строят прогреса бавно, според данните на неговия план.

Тези агенти, като констатираат тъй големите нужди на сегашния свят, чувстват, че трябва да дойде един Учител, за да прокламира и донесе помощта, чиято належаща необходимост светът чувства тъй дълбоко. Тези социални проблеми, за които ви говорих, очертават ясно нуждата на човечеството. Ние имаме нужда от един ръководител, по-силен от всички ни, който да ни покаже пътя, който да следваме, за да разрешим сложните за нас проблеми. Който да ни запази от Хаоса, който царува в земния живот и да приложи тези основни истини на морала, неизменни и вечни истини, които никога още не са били изцяло приложени към обществото и човешките организации. Всички велики Учители са говорили еднакво: „Обичайте се един други“. Всички са ни казвали, че омразата не изчезва чрез омраза, но чрез любов. Но макар това да е било дадено преди двадесет и пет века от Буда, макар Христос в своята чудна проповед на планината да е настоял върху същото вечно учение, с думи, които са ви известни - къде намираме поне един народ, който да прилага тези принципи на практика? Къде срещаме поне една организация, която да е издигната върху този морален закон? Това е най-голямата нужда на нашето време. Ние знаем принципите, но не знаем как да ги приложим. Ние много добре разбираме, че любовта трябва да бъде основата на всяка обществена единица, но тъкмо обратното - върху съперничество и борба е издигнато нашето днешно общество. Ето защо, ние се нуждаем от такъв човек, който да ни говори с авторитет, който да апелира както към нашите сърца, така и към нашите умове, и който да ни води по оня най-хубав път на Братство, който е бил проповядван от векове, но никога не е бил прилаган. Който е бил реализиран като дълг в семейството, но не еднакво и в държавата. Ние имаме нужда от едно ново вдъхновение, което да ни накара доброволно да работим в този смисъл, което да ни втълпи тази вяра, която ще ни помогне да преодолеем всички мъчнотии по пътя и ще ни насърчи да приложим тези принципи към народите, както и към отделните индивиди.

Допускам, че има много индивиди във всяка нация, които се мъчат да нагодят живота си според тези вечни предписания. Но няма нито един народ, който да ги прилага на практика, който, признавайки ги за справедливи, да не ги отрича на дело във всички институции, които той е организиран, за да се защитава и за да напада народите братя и всичките класи на когото да не пренебрегват прилагането на принципите, които признават на думи. Ние имаме нужда от един велик Учител, не толкова за да ни донесе нови истини, но да ни даде вдъхновението да приложим на практика старите истини, да ги приложим в живота си и когато Той дойде, за да ни учи и вдъхновява, ние не трябва да очакваме Той да свърши цялата работа, което би ни отнело възможността сами да се упражняваме и да се учим. Той ще ни покаже добрия път и ще ни доведе до него, така че сами да можем да решаваме, под светлината на Неговите поучения, проблемите, които ни занимават. Човечеството е еволюирало след последното му идване, умовете на хората са се развили в тия последни векове. Средната висота на човешкия ум е по-висока, отколкото някога е била. Едно социално съзнание се пробужда, започва да се развива и ние очакваме великия Мъж да дойде не като победител, за да ни издигне до мощта, но като Учител, който да ни посочи пътя към истината и да ни научи как да издигнем делата си до височината на нашите стремежи.

Нашето общество е осенено от една мечта за обществен живот, която освети очите на мнозина и стопли сърцата на всички. Можем да видим, как в нашата страна, сред богатата и културна класа се разпространява едно ново чувство на отговорност, ново желание да се служи, едно недоволство от лукса, който притежава, но който другите не могат да споделят. Един стремеж да пожертват себе си, за да могат другите да бъдат по-добре. Този дух се открива най-вече в нашите млади момчета и момичета, колкото повече те порастват. Не старите между нас, които днес са се вкоченявали от равнодушие, ще съградят царството на Грядущия Христос и ще основат нова цивилизация, почиваща върху любов и братство. Неговият призив ще бъде към младите, чиито сърца са пълни с ентузиазъм, чиито умове са бистри, които жадуват за работа, които искат да обичат, да се жертват. Към тези хиляди млади мъже и жени, които растат в този момент и които се стремят да се посветят в служба на човечеството, и които запитват: „Какво да направим, за да стане светът по-добър от нашето живеене в него?" И в това чувство, така широко разпространено, в този горещ ентузиазъм, който движи сегашната млада генерация - в това аз виждам все по-многочислени брой на учениците, които ще заобиколят Христа, когато Той дойде да учи и които ще бъдат водени от Него, за да съградят един по-благороден социален строй. Това е истинското приготвяне за неговото идване, това е истинският признак, че Той скоро ще бъде между нас. Които искат да работят, които искат да се трудят, да се жертват, те ще съставят мирната армия, която Той ще поведе към завладяване на голямото идеално общество, което те ще изградят под Неговото ръководство и което ще направят практически под Неговото вдъхновение. Тази, именно, фаланга от млади, е признакът на новата изходна точка. Тя е, която ще предизвести и посрещне грядущия Учител.

И ако, приятели мои, като пребродите редицата мисли, които ви нахвърлих кратко тази вечер, като хвърлите поглед към историята на миналото, вие успеете да видите нещо от бъдещето, ако схванете нещо от промените, които стават около вас в света, понеже всички признаци показват физически преобразувания. Ако можете да си дадете сметка сами, че един нов човешки тип започва да се развива, за да образува новата подраса, ако разберете нещо от големите проблеми, които ни занимават и си дадете сметка, че няма никаква надежда да бъдат разрешени те с методите, употребявани досега. Ако схващате растящото очакване на света, очакването на един велик Мъж, който да ни ръководи и че, докато Той се готви да дойде, Неговите деца се готвят да Го посрещнат, да се наредят под Неговото знаме и да изпълнят волята Му. Аз вярвам тогава, че във вас, както и в някои между нас, ще се вдигне надеждата, даже увереността, че ние сме в навечерието на големи промени, които ще се извършат под ръководството на един велик Миров Учител, който ще ни дойде на помощ и ще бъде наш-Ръководител. И колкото повече тази идея закрепва във вашите сърца, животът ще се изпълва все повече с надежда и с весело очакване. Вие ще схванете, че светът не е изоставен, че сегашните смутове, които разкъсват света, са само родилни мъки, от които ще се роди една нова цивилизация. И както мъките бързо се забравят при радостта от раждането на дълго желан син, така смутовете на нашето време, колкото и заплашителни и ужасни да са те, ще ни се видят само като тъмния час, който предшества зората, като страданията, които предшестват раждането. И ние също, преди да се измине много време, ще констатираме, че е настъпила промяна, че Учителят е с нас, че нашата надежда се е превърнала в действителност, и че очакването за идване се е превърнало в радост от посрещането.